Ч. 15 (14.558). Львів, неділя 24. січня 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

22. січня у Франції.

(АТЕ) Вчора в 19. роковини проголошення незалежности України, у всіх огнищах української еміґрації відбулися святочні сходини. Бесідники ствердили, що в СССР зростають репресії проти всяких проявів українського життя. Еміґрантські орґанізації Парижа ухвалили протест проти совітського режиму на Україні та заклик до дальшої боротьби за незалежність. Того самого дня відбулися подібні збори у Берліні, Празі та Відні.

Димісія японського уряду.

Авас повідомляє: Уряд премієра Гіроти подався до димісії.

Ніяких коментарів Авас не дає. Та вістка є дуже несподівана, бо нині мало відбутися засідання ради міністрів у справі розвязання парляменту. Аґенція Стефані сподівалася тої димісії вже давніше тому, що ввесь уряд не солідаризується з міністром війни Теравчі (зокрема 2 міністри: рільництва та шляхів, члени партії Сеюкай). З огляду на те передбачували, **що мін. Теравчі подасться до димісії, а тоді упаде цілий уряд.**

Димісія остільки дивна, що міністр маринарки Наґано переговорював з опозицією і вона виявила охоту до компромісу та заявила, що не має ніяких ворожих намірів супроти уряду. Якщоби переговори були дійшли щасливо до кінця, адм. Наґано був би намагався переконати мін. Теравчі, щоб він не домагався розвязання парляменту.

Відкіля валенсійський уряд бере зброю?

Бельгійська жандармерія арештувала в Ліежі Павла Жуо, сина відомого французького лівого діяча, генерального секретаря конфедерації праці, що нелегально купував для еспанської червоної армії зброю, зокрема скоростріли.

Разом з ним арештовано еспанця Кастана та одну жінку, якої назвиська не подали до публичного відома. Слідчий судя переслухав усіх троє та наказав замкнути у вязниці. Бельгійська влада рішена суворими засобами зліквідувати постачання зброї до Еспанії. Вона докладає зусиль, щоби приловити осередок тої торговлі, тому вже арештувала і переслухувала в тій справі чимало осіб; сподіються дальших арештувань.

Як це виявила вчорашня дебата у румунському парляменті, у жовтні 1936. р. приїхав аґент мексиканського уряду Дурман, що хотів від Румунії купити старий артилерійський і летунський матеріял по дуже високих цінах. Румунський уряд розслідив, що йде тут про закупно для валенсійського уряду, тому відкинув ту — зрештою принадливу — пропозицію і перевів ревізію у Дурмана.

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

Як повідомляє нац. командування, нац. війська посунулися у провінції Ґренаді на 35 км вперед; червоні втратили 83-ох убитих і 29-ох полонених. на північному фронті йшла лише перестрілка.

Комунікати червоних згадують лише про „непомітні успіхи" на Ґвадаляхарському відтинку та про „поправу положення" під Мадридом, у західному парку.

ПЕРЕЛОВЛЮЮТЬ КОРАБЛІ.

Британський уряд запротестував перед морською владою в Кадіксі проти того, що нац. сторожевий човен затримав минулого тижня британський корабель „Бремсіл" Британський воєнний корабель інтервеніював і нац. влада негайно звільнила „Бремсіл". У відповідь на протест уряд з Бурґосу заявив, що він видав усім своїм кораблям інструкцію, як поводитися з британськими суднами.

Райтер повідомляє зі Сатандеру, що нац. кружляк „Еспаня" затримав недалеко Авілі норвеський корабель „Карріере", який віз руду до Астурії, та відплив з ним до Ферромо.

ЧУЖІ МОРЯКИ НЕ ХОТЯТЬ ПЛИСТИ ДО ЕСПАНІЇ.

Залога трьох кораблів, що стоять у валійських пристанях, а саме данського „Марія", фінляндського „Савонія" та норвеського „Снеляна", відмовилася відчалити до Еспанії.

—o—

Наближення людовців до уряду?

ЩЕ ПРО НЕДІЛЬНИЙ КОНГРЕС СТРОННИЦТВА ЛЮДОВОГО.

Варшава, 21. січня 1937.

В неділю 17. ц. м. закінчено у Варшаві наради конгресу ПСЛ (Польске Строннітво Людове), що відбилися доволі широким відгомоном у польській пресі та серед польського політичного світа. Цікаві вони й для нас, бо там говорено й про наших селян, що їх вербують в ряди ПСЛ та ухвалено навіть окрему резолюцію у цій справі.

Коротку історію ПСЛ ми вже подали на сторінках „Діла". Тут тільки згадаємо, що й наші люди нпр. Іван Франко й ще дехто, мають чималі заслуги у формуванні і розбудові — очевидно ідеольоґічній — перших кадрів у 80-ти роках мин. стол. на терені Галичини. Сам Франко довгі літа працював в редакції „Курієра Львовского" за редакції Ревакoвича (з роду українця), а наші соймові посли були учителями на парляментарній арені перших польських селянських послів, що дісталися до галицького сойму.

Наради недільного конгресу у Варшаві отворив колишній міністр і віцепремієр Тугут, лідер „Визволення", пересилаючи привіт для політичних еміґрантів (Вітоса і інших), що принято бурею оплесків, після чого зібрані (ок. 400 делеґатів з цілої Польщі) відспівали „Гди наруд до бою". З черги дальшу частину своєї інавґураційної промови присвятив Тугут міжнародньому положенню і тяжким відносинам внутрішнього політичного й господарського життя Польщі. Для оздоровлення слід, на його думку, творити людову Польщу, будуючи політичну й господарську демократію та працею на освітньому тереві творючи власну ідеольоґію у польських масах. Тон і зміст промови не мав надто аґресивного характеру супроти уряду.

Властивий політичний реферат виголосив б. маршал сойму Ратай. На вступі своєї довшої промови Ратай підчеркнув, що конечність скликати конгрес викликала політична ситуація. Зворотною точкою у відродженні і розвою партії був рік 1936, при чому виказав він не тільки скріплення, але й внутрішню консолідацію партії. Заперечив дальше, начеб у проводі партії був нахил до творення людового фронту. Положення Польщі між двома великими бльоками — гітлерівським зі заходу й комуністичним зі сходу наказує їй власну національну політику, бо кожний з поляків, хто йде з фашизмом чи комунізмом, піде скорше чи пізніше по лінії інтересів чужих держав і чужих для поляків устроєвих форм.

Найцікавіша для нас є частина промови, що її Ратай присвятив національним відносинам у Польщі. Очевидно, як і сама партія людовців так і її теперішній керманич Ратай був дуже далекий від признання нам рації у наших змаганнях в Польщі. Зрештою наскрізь шовіністичне й вороже до нас становище польських людовців знане нам всім не від сьогодні. Не вглиблюючись у нашу проблему, без сумніву одну з найважніших у Польщі, Ратай висказав тільки свою радість, що українські селяни вступають масово(?) в ряди ПСЛ, що вказує, що „понад національні цькування сильніша є солідарність хлопських інтересів, що гуртує і польського й українського селянина у ПСЛ".

Тут п. Ратай таки не добре минувся з правдою, бо якщо й були факти, що менше національно свідомі українські селяни з нашого західного пограниччя, головно на Холмщині, зваблені демагогічними гаслами вступали в ряди ПСЛ, то були це на кожний випадок відокремлені факти і тому п. Ратай не мав права говорити про їх масовість. Зрештою для нікого навіть з неупереджених поляків не є тайною, що національна свідомість, активність і жертвенність українського селянина назагал є куди більша як польського, хоч для останнього працює власна держава.

Той зворот п. Ратая найшовся теж серед резолюцій конгресу. Отже сказано там, що конгрес вітає з радістю щораз численніші факти приступлювання українських селян в Галичині (в оригіналі: Малопольщі) до ПСЛ та висловлює здивування з приводу короткозорости деяких нижчих органів, котрі протидіають на рівні з українськими шовіністами, щоб українські селяни вступали до людових організацій.

Більше демагогічної й по суті наскрізь брехливої резолюції досі не доводилося нам ніде читати. Поминувши напасть на наших діячів, яких зветься „шовіністами", не можна вийти з дива, де найшли людовці такі органи державної адміністрації, що на спілку з „українськими шовіністами" спиняють наших селян від єдино спасаємої партії польських людовців, які як кольоністи якраз забирають землю нашим селянам і то при помочі згаданих чинників?!

Поминаємо точний перегляд резолюцій зїзду людовців, бо про це „Діло" принесло негайно звістку. Хід нарад конгресу і його ухвали зреферувала обширно вся польська преса. Назагал усі за винятком урядової „Ґазети Польскої" та вшехпольського „Варшавского Дзєннік-а Народов-ого" — є вдоволені з вислідів праць і постанов людового конгресу і усі стараються віднайти в резолюціях те, чого самі бажають. Отже тішиться з резолюцій і „Мали Дзєннік" і „Ґлос Народу" і „АБЦ" і „Ґонєц Варшавскі". Добру міну показує і соціялістична преса „Роботнік" і „Дзєннік Популярни", хоч зїзд людовців відмовився від участи у людовому фронті, зате приняв загальникову резолюцію про співпрацю в конкретних справах зі „щиро демократичними угрупуваннями", чим червоні промотори людового фронту з „Роботніком" у проводі остаточно мусіли вдоволитися. Зате „Курієр Поранни" являється у своїх конгресових звідомленнях і статтях з його приводу прямо промотором теперішніх ходів ПСЛ, бачучи у ньому та його останніх ухвалах ренесанс польської демократії. І це пише газета, що була та ще є оборонцем теперішнього режіму, який від правовірної демокартії доволі далекий, спираючись на зовсім інших політичних премісах. На диво — і старенький „Час", орган польських зубрів, — став приятелем людовців і їхньої політики та тактики, хоч саме ніхто інший як людовці читають на повну ліквідацію більшої земельної власности, щоб для польського хлопа забрати її землю — і то — як часто голосять їхні вічеві демагоги — без ніякого викупу. Зрештою, про симпатії польського кольоніста на „кресах" до місцевого польського дідича міг би останній невпевно сказати. А цей погляд місцевого польського дідича на людовців і їх кресову авангарду є цілком інакший, як вступна стаття „Часу" з 20. ц. м.

Як-не-як, а конґрес людовців наробив таки чимало шуму у польському політичному світі. Усі рахуються з тим, що ПСЛ, проголосивши офіціяльно тільки леґальну політичну боротьбу на демократичних основах і заявившися без обиняків за армією та за мілітарним скріпленням Польщі та за її закордонною політикою, знайде невдовзі ходи і входи до тих, що сьогодні мають владу у Польщі. А вони мабуть не будуть від того, щоб договоритися з людовцями при обопільних уступках. Такий евентуальний компроміс не остав би очевидно без впливу на нову політичну констеляцію у Польщі.

Проголошені конґресом резолюції в українській справі самі диктують наше становище супроти людовців. Нам слід бути готовим до відпору на новий натиск проти нас. А дати його з повним успіхом зможе тільки консолідація наших національних сил.

Д-р Степан Баран.

Чи Франція кріпшає завдяки чужинцям?

Париж, 19. І. 1937.

I.

Почнемо наш допис нудними цифрами. 29-го грудня 1936 р. урядова газета Франції „Ле Журналь Офіціель" подала на основі загального перепису населення з березня 1936 р. нові дані про стан людности у Франції; населення европейської Франції в 1931 р. було таке: 41.834.923 мешканців, у цьому числі 2.890.923 чужинців; у 1936-ім році 41.905.968 з 2.453.507 чужинцями, себто 76 мешканців на один квадратовий кільометр. Як бачимо число чужинців зменшилося на 437.416 осіб, а число французів збільшилось між 1931-им і 1936-им роком на 508.461 осіб. У тій статистиці не вчислені французи, що живуть у кольоніях та на чужині, і сто тисяч моряків, що в день перепису перебували на морі.

Так виглядає у практиці „вимирання Франції".

Очевидячки в тім числі 508 тисяч нових французів є теж і натуралізовані чужинці — приблизно половина. Всі вони вже тут уроджені, або молоді, що прийшли з чужини, бо для старших віком двері, щоб увійти у французьке громадянство, щільно зачинені.

Франція є вже від XII-го століття країною, куди припливають щораз-то нові покоління емігрантів з різних країв, які тут згодом осідають і розпливаються у французькому морі.

Вже в 1614-ім році писала славетна газета „Меркюр де Франс": „Наша Франція є спільною матірю всіх і вона не відмовляє поживи і розросту нікому. Якщо наші сусіди не виховують зовсім чужинців, то тим дають доказ, що вони менше сильні і менше відважні, ніж ми".

Перед початком світової війни жило у Франції один міліон чужинців. Що з ними сталося? Часами подибаєте ще старшу людину, що зберегла давній спогад із своєї корінної батьківщини; його діти вже такого спомину не мають, бо навіть їх прізвища змінені, чи зовсім перекручені; французи вимовляють чужі імена, як їх прочитують, а по якімсь часі, як їм це за трудне при вимові випускають поодинокі букви, і так приходить повна зміна прізвища навіть і в урядових реєстрах.

II.

Нація, що має велитенські кольоніяльні посілости та яка приймає до свого орґанізму чужинців, мусить дбати про охорону своїх расових і національних прикмет.

Найновіші медичні досліди — беремо ці відомости зі судової париської розправи, про яку зараз згадаємо — виказують, що кровна ґрупа, до якої належить людина, є постійна ціле її життя і що ні пожива, ні підсонння, ні вік, ні стан здоровля не всилі її змінити. Кров має свій індивідуальний, постійний і незмінний характер.

На основі дослідів т. зв. реакції крови поділено людей на кровні групи (Бйольоги Ляндштайнер, Фон-Дунґерн і Гіршфельд), а Оттенберг установив географічний розподіл біо-хемічного кровного індексу, творячи шість груп:

Европейський тип має кровний індекс, що вагається між 3 і 4 і обіймає західню Европу і Балканський півострів;

Посередній тип: араби, турки, росіяни мають кровний індекс між 1,3 і 1,8; афро-південно азійський тип: негри, мальгахи, маляйці, індокитайці: 0,8 — 1,4; гіндо-манджурський тип: північні китайці, корейці, цигани, гіндуси, манджу 0,5—1,2; гунський тип: південні китайці, японці, мадяри, романські жиди 1,6 — 1,7; тихоокеансько-американський тип: червоноскірі, австралійці, филипинці, ісляндці: 10, як середній індекс.

Для французького кровного бльоку індекс є 3,2, а народи, що найчастіше споріднювалися з французами мають ось такі біохемічні кровні індекси: голяндці (3,08), італійці (2,6), німці

(3,1), чехи (2,4), греки (2,5), данці (2,5), вірмени (2,01), шотляндці (2,7), араби (1,6), наводимо за твором Dr. Rene Martial: „La race française").

Д-р Марсіяль пише, що кровне змішування (якщо воно масове) народу високого кровного індексу з народом низького кровного індексу обнижує кровний індекс першого, і мабуть у такому самому ступні обнижує теж його расову вартість. А що біохемічний індекс жидів належить до екзотичного типу і вагається між 0,9 і 1,9 — тому, на його думку, не треба надавати жидам французького громадянства. Звідси і вийшов процес, який почала проти нього „Ліґа боротьби з антисемітизмом". Д-р Марсіяль зазначує у свому творі великі інтелектуальні нахили жидів. Якщо він ворог їх натуралізації, то головно тому, що жидам тяжко зливатися з національним орґанізмом, серед якого вони живуть, бо вони відстають постійно від нього своєю психольоґією.

„Нема нині в Европі, ні в світі расово чистого народу, — пише згаданий автор. — Од-

нак історія антропольоґії рас вказує, що раси істнували і що вони причинилися до формації сучасних націй і до їх психольоґічної окремішности — до національної етнії — термін, якого вжив уперше учений Фелікс Реньо. Отже національна етнія є під антропольоґічним оглядом вислідом змішаних ріжних рас, але одної національної психольоґії. І нині ріжниця між европейськими народами є не в їх анатомії, але в їх психольоґії."

Замітне, що французькі антисеміти відріжнюють т. зв. „добре вродженого жида", себто жида, що вже від віків живе у Франції. Таких жидів вони зовсім не рухають. Мабуть і тому ці „добре вроджені жиди" — такі ворожі припливові жидів до Франції з Німеччини і зі сходу Европи.

Юрій Студинський.

Московські диверсанти серед православного хаосу.

Звертаємо увагу на цю статтю, багату на фактичні подробиці зза куліс церковно-православного життя у Польщі. Автором цеї статті є людина безумовно авторитетна та знаменито поінформована, яка не підписується своїм прізвищем з добре відомих причин. — Ред.

1. ДОВКОЛА ЗІЗДУ РНО У ВАРШАВІ.

Російська преса широко розписується про недавній зізд РНО (Російське Національне Обєднання), який відбувся 6—7. грудня 1936. у Варшаві. Агресивна політика напливової жменьки росіян і збаламучених ними місцевих московських попихачів особливо маркантно виступає якраз у справах церковних. Це й не диво, бо збігом обставин Православна Церква в Польщі остається досі твердинею панросійської пропаганди, хоч і замаскованою назверх ультральоялізмом супроти Польщі та її властей. Одначе ті польські кола, які хотять знати правду, знають її; і так напр. Oriens (орган східної місії ОО. Єзуїтів) пише без обиняків (1936, IV.): „Polonizacja jak i autokefalizm tej cerkwi to słoma, którą się okręca krzew rosyjski na czas polskiej zimy, aby ją odrzucić, gdy przyjdzie upragniona wiosna..."

На варшавському зізді РНО референтом „по церковному вопросу" виступив знаний зі своїх непогамованих і грубих вибриків п. Евген Комаревич з Володимира Волинського, писар від шлюборозвідних справ. Як подає „Русское Слово" (ч. 288)), референт ствердив занепад Православної Церкви в Польщі та намагався виявити деякі причини того лиха. Передовсім на його думку завинила в цьому автокраїнізація єрархів, які знехтували засаду соборности й відлягають в своїй діяльности міркуванням нецерковного характеру. Далі референт виступив проти українізації парохій на Волині, бо на його думку в українізованих парохіях зросли: злочинність, насильства, вбивства і т. д. Цю наявну брехню відносимо очевидно тільки на рахунок специфічних красномовних метод референта, караного вже судом за клеветництво і знаного зі своїх несмачних вискоків. Цікаво, що згадавши про польонізацію православних богослужень, він не осудив її засадничо, тільки застерігся проти того рекордового поспіху, з яким некомпетентні, чужі для церкви особи виготовляють польські переклади богослужень.

Врешті, поставивши цілому епископатові питання: „како віруеши?" — після всіх тих інвектив він розперезався цілком і виговорився, що єдиний вихід із положення вбачає у переході на „старообрядчество", себто у відсепаруванні в окрему секту, як це робили московські „раскольники" (після виправлення церковних книг за патр. Никона і в'дтинання борід за царя Петра). З цією погрозою делегати зїзду (Г. Мольлер і Ф. Котляревський) ходили до митр. Дениса і зустріли в нього на цілих півтора години „большой інтерес і вниманіе" до загонистих земляків.

Як подає „Р. Сл." (ч. 291), ці панове у розмові з митрополитом найбільше нападали також на українізацію богослужень та ще на спроби польської відправи по церквах. Дуже цікаво, як поставився до тих справ митр. Деніс. Мусимо признати, що його відповідь (бодай як передає ту розмову „Р. Сл."), здивувала навіть тих, хто давно перестав дивуватися, себ-

то вже знає варшавського митрополита. Отож митроп. Денис ствердив, що канони Прав. Церкви не забороняють перекладу богослужения на чужинецькі мови (— „іностраннио язики"). В той спосіб довідуємось сензаційну новину: у нинішній Польщі українська і польська мова на думку митрополита належать до чужинецьких!... А що на це Головний Статистичний Уряд? І як у світлі такої енунціяції виглядає „lex-Grabski" про права української мови? Зі слів митр. Дениса виходило би, що понад 85% населення Польщі говорить „чужинецькими" мовами (польською та українською) і тільки у митрополичій палаті, на зїзд•х РНО і хіба ще у совітській амбасаді лунає „родная православная рѣчь"!... Ось до чого доводить комплектування правосл. єрархії в Польщі імпортованими російськими чорносотенцями та офіцирами...

Далі „Р. Сл." признається, що делегати ніяк не могли довідатися від м. Дениса, на чиє бажання заведено православну відправу по церквах у польській мові — чи на бажання окремих осіб,чи на домагання офіціяльних сфер.Тут вже м. Денис виявив належну дискретність і навіть любим землякам не признався, кому власне хотів догодити аж такою ціною... Зазначив тільки, що наказ про польську відправу молебня „торкається виключно м. Варшави". Коли візьмемо під увагу, що м. Денис дійсно з блискавичним поспіхом видрукував польські богослужбові переклади і зараз же розіслав ці друки по всіх парохіях (навіть до чужих єпархій), то, як видно з його слів, зробив це лише длятого, аби православні священники з ріжних Печихвостів та інших провінціяльних Мокростулів спеціяльно приїздили до Варшави і тільки у Варшаві відправляли ці служби по-польськи з власних польських служебників, цілком безпотрібних їм удома...

Ще сказав м. Денис, що благословляючи польські переклади, він зовсім не заохочує (— „не поощряет") священників відправляти богослуження по-польськи. Виходить, якщо сам митрополит відправляє у катедрі по-польськи, то духовенство мусить розуміти, що він у цей спосіб зовсім не заохочує священників відправляти також по-польськи. Або, коли сам тримається нового стилю, то духовенство мусить тямити, що цим він зовсім не заохочує інших до переходу на новий стиль. Дійсно, льогіка надзвичайно прозора, особливо для нижчого православного духовенства, малоосвіченого, яке не перейшло школи вищого дипльоматичного мистецтва...

Нарешті у справі навчання релігії по школах рідною мовою м. Денис порадив — висилати до нього колективні заяви батьків, якою саме мовою вони бажають, щоби вчити релігії їхніх дітей. Додав, що таких заяв він досі не

ДЖЕК ЛОНДОН. 6

Страшні Соломонові острови.

(Докінчення.)

Берті сидів приголомшений. Обличчя його пополотніло. Він намагався щось промовити, але від хвилювання тільки хрипів. Всі стурбовано дивились на його.

— Не говоріть, не треба говорити! — гукнув Мак-Тавіш.

— Та я-ж зїв її, я зїв усю яєчню! — простогнав Берті, нагадуючи людину, що саме вигринула з води і тяжко відсапує.

Тяжка мовчанка зависла на пів хвилини, і Аркрайт прочитав у присутніх в очах жахливе слово: смерть.

— А може-ж там таки нема отрути? — похмуро бовкнув Гаррівель.

— Покличте кухаря! — сказав Бравн.

Увійшов, скалячи зуби, чорний кухтик із проколеним носом та продірявленими ушима.

— Ану, глянь-но, Ві-Ві, що це таке? — гримнув Гаррівель, показуючи йому яєчню.

Хлопчина оторопів.

— Добрий пан кай-кай, — мурмотів він, виправдуючись.

— Хай він зїсть її! — порадив Мак-Тавіш. — Найкраща спроба!

Гаррівель набрав ложку і підійшов до кухтика. Той кинувся втікати.

— Ну, розуміється! — переконано гукнув Бравн. — Він боїться й покуштувати її!

— Бравне, подбайте, будь ласка, щоб його зараз заковали в кайдани. — І Гаррівель супокійно повернувся до Берті. — Не турбуйтесь, комісар покарає його як слід, і кажу вам — коли ви вмрете, його конче повісять.

— Хто зна, чи уряд на це згодиться, — зауважив Мак-Тавіш.

— Але-ж панове, панове! — застогнав Берті. — Подумайте-ж про мене.

Гаррівель співчутливо знизнув плечима.

— Шкода й мови, приятелю. Це тутешня отрута, ми проти неї безсилі. Одно пораджу вам — заспокойтесь, бо коли...

Тут він урвав: за стіною пролунали два стріли. Ввійшов Бравн. Він зарядив рушницю і знову сів за стіл.

— Кухар помер — промовив він. — Лихоманка. Схопила раптово.

— Я оце казав Аркрайтові, що від тутешньої отрути ми не знаємо жадних ліків...

— Окрім джину... — кинув Бравн.

Гаррівель назвав себе ідіотом, підбіг до шафи і виняв звідти пляшечку горілки.

— Відразу, голубе, відразу, — навчав він Аркрайта. Той захлинувшися, що аж сльози потекли, випив мало не повну велику шклянку чистого спірту.

Гаррівель помацав йому пульс, зумисне довго його шукаючи, діткнувся до чола — чи нормальна температура, — і висловив здогад, що може яєчня й не була отросна. Бравн і Мак-Тавіш пристали на його гадку, але Берті відчував нещирість у їх запевненнях. Він уже й думати не міг про їжу і крадькома мацав собі під столом пульс. Звичайно, живчик бився дедалі швидче, але бідоласі й на думку не спало, що це від горілки.

Мак-Тавіш узяв рушницю і вийшов на веранду поглянути, що там робиться.

— Їх ціла юрма зібралась біля кухні, — оповістив він, вернувшись. — У них безліч снайдерів. Знаєте що: їх треба обійти й напасти ззаду. Перший удар, розумієте. Ви з нами, Бравне?

Гаррівель, сидячи при столі, обілав собі далі, а Берті тимчасом помітив нове прискорення пульсу. Проте, як почалася стрілянина, він шпарко скочив з місця. Тріскотіли снайдери, виразно лунали стріли з вінчестерів Бравна та Мак-Тавіша, а до того всього чути було страшенні зойки та верески.

— Наша перемога! Чорні повтікали! — сказав Гаррівель, коли голоси й постріли віддалилися.

— Бравн і Мак-Тавіш вернулись до стола... але другий з них зараз знову вийшов на чати.

— У них є динаміт! — ознаймив він.

— Ну, що-ж, і ми вдамось до динаміту, — сказав на те Гаррівель.

Кожен з їх узяв по декілька паличок динаміту в кишеню, всі три запалили цигари і вийшли в двері. Тут саме і трапився вибух. Пізніше всю вину склали на Мак-Тавіша, та й він не перечив, що справді надто багато поклав динаміту. Так чи ні, досить, що дім від вибуху піднявся одним краєм — і знову осів на фундамент. Майже вся посудина на столі побилася і годинник на стіні спинився. З криком „Помстимось!" всі три вибігли і зникли в нічній темряві. Залунав страшенний грім.

Вернувшися, вони не знайшли Берті. Він якось доплентався до контори, закрив себе цілою барикадою і впав на підлогу. Його мучили пяні кошмари, він конав у тисячах ріжних смертей, навколо кипіла битва. Вранці прокинувся він зовсім безсилий, голова від горілки боліла страшенно. Виглянув він із контори — сонце було на своєму місці, та й Бог очевидячки не покинув неба, бо Аркрайтові господарі лишилися живі і здорові.

Гаррівель заохочував ще погостювати, але Берті й слухати не хотів, він добився, щоб А р л а негайно відплила до Тулагі. Там уже він, нікуди не виходячи, сидів у домі агенції, поки прийшов пароплав. Пароплав був той самий, і ті самі дами-туристки. Як і перше, ніхто не цікавився капітаном Малу, зате Берті всі вважали за героя.

Із Сиднея капітан Малу вислав два коробки щонайкращого шотляндського віскі. Він вагався, кому дати першенство — капітанові чи Гаррівелю, — бо невідомо, хто з них краще розгорнув перед Берті Аркрайтом криваві сторінки життя на Соломонових островах.

—о—

одержав. Чи й справді не одержав? — маємо відомости, що ще не так давно масові заяви цього роду надіслано м. Денисові з одного деканату на Холмщині.

Зрештою знаємо підхід м. Дениса до колективних „бажань“ своєї пастви. У постанові св. Синоду з 3. IX. 1924 р. говориться навіть про українізацію богослужень „у тих парохіях, де того захочуть парохіяни“. Дванацять літ минуло від тої постанови, цілі стирти колективних заяв вислано за той час, а чи виконано цю постанову хоч на 20 відсотків? А скільки потрясень пережила за той час Прав. Церква у Польщі тільки тому, що з боку митрополії не видно доброї волі виконати власні постанови. Та й що казати про якісь там колективні просьби, коли м. Денис звів до зера навіть епархіяльні зібрання духовенства і мирян, висуваючи у березні 1936 р. у Синоді проєкт, який унеможливлює нормальну працю епархіяльних зібрань і позбавляє прав епархіяльних архієреїв, чого нема і в гр.-католицькій церкві в Галичині.

2. РОСІЙСЬКА ОПОЗИЦІЯ У ВОЛИНСЬКІЙ ЕПАРХІЇ.

Всі ці події у звязку з варшавським зїздом РНО у кожного, що знає внутрішньо-церковні відносини, викликають найбільший острах. Поминаючи деяку театральність і очевидну штучність РНО-вських імпрез, мусимо всеж таки ствердити: **1) зріст активности російських „деятелей“ і 2) захоплення керми того руху елементами скрайніми,** на все здібними. Досить спинитися на особі референта п. Комаревича, який вже давно стоїть на чолі церковної секції РНО. На якийсь час він був притих, діставши кару вязниці за клевету і втративши дотеперішній зарібок у кремянецькій консисторії, куди не має вже доступу навіть зі шлюборозвідними справами. Опинившися в характері „безробітного“, п. Комаревич мав досить часу, щоби придивитися до праці архіеп. Олексія, який потрохи впорядковує розхитане церковне життя на Волині, що понад десять літ не мала власного ординарія. Правлячий архиєпископ у терені не міг не відчути національного характеру своєї пастви. Хоч він також не завжди рахується з „баженнями“ українського села (як досі — то більше з вимогами міста, себто чинників польських і російських), то всеж життя робить своє. Московський елемент ступнево корчиться: старі вимирають, молоді вже в першому поколінні польщаться, не маючи живого коріння в народній масі. І хоч багато ще є перешкод, але число українізованих парохій поволі росте. У звязку з цим бідкається Комаревич, що „занепадає мораль“... На наш погляд — зменшується хіба кількість розводів. Мораль від того мабуть тільки виграє, хоч упаде варстат праці п. Комаревича. Ось причина, чому він нараз прокинувся з кількалітнього летаргу. Колиж говорити про моральний рівень населення, то постійні авантури навіть зі стріляниною за останніх кілька літ стали привилеєм не українських парохій, а якраз тих, де засіли московствуючі батюшки — ріжні Неізвестнне, що без револьвера навіть не виходять до селян. Зрештою, українізуються парохії тільки на Волині, — то чим же п. Комаревич пояснить усякі відомі й маловідомі події та ширення большевицького атеїзму на Холмщині (у варшавській епархії), на Поліссі чи на Білорусі?!

З приїздом на Волинь архіеп. Олексія росіяни спершу впали на думку — створити серед української стихії на Волині низку московських церковних осередків — там, де є більші скупчення москвофілів (по містах), або де осів парох-москвофіл. Всі ці істінно-русскі деятелі і батюшки-москвофіли спробували навіть виповісти канонічний послух волинському архіеп. Олексієві (з походження українцеві) та піддатися під юрисдикцію варшавського м. Дениса (з походження росіянина, не дуже далекого від „Союза Русскаво Народа“). У церковному житті починалася просто нечувана анархія: кожний такий собі батюшка, чимбудь невдоволений зі свого архієпископа, відмовляв йому послуху і звертався до варшавського митрополита, який, хоч не мав вже канонічної влади над волинською епархією, ставав по стороні отців-ребеліянтів і використовував замішання, щоби скинути архіеп. Олексія з волинської катедри. Здавалося, настав усьому кінець. На щастя, арх. Олексій зумів у пору спинити зріст анархії, повикидав деяких батюшок-ворохобників (що дістали зараз же теплі посади у варшавській епархії) і заборонив показуватися таким людцям, як пп. Перетрухин і Комаревич. Одначе ще й досі поміж духовенством на Волині находяться одиниці, які тужать за „істинно-русским“ курсом м. Дениса, пильно реєструють усі „нестроенія“ і особливо всіх невдоволених, шепчуться по кутках і регулярно всі волинські сплетні передають до Варшави. Трудність положення архіеп. Олексія можна собі уявити, коли навіть у своїй резиденції він має під боком таку „надавчу стацію“ в особі одного протоєрея зі звихненою фізіольогією і звихненою душею...

Подорожній.

(Докінчення буде).

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА ЧЕКАЄ НА УКРАЇНСЬКІ РАДІЄВІ АВДИЦІЇ.

По війні змінилося все радикально. Зміни такі глибокі, що старше покоління споглядає на них із недовірям, немов на сьому загадку світа. Споглядає з недовірям, нарікає і обурюється, не розуміючи нових форм суспільного життя та його потреб.

Зайшли також глибокі переміни в школі, з ідеольогічного погляду, в її організації та завданнях. Невдумчивому обсерваторові може на перший погляд видаватися, що властиво в школі ніщо не змінилося. Часто залишилися ті самі шкільні мури, ті самі лавки, та навіть подекуди і вчителі. Вони, як давніше, так і тепер учать, а молодь учиться.

Отже не так! Довоенна школа тільки вчила, плекала ум учня. Чи він працював при тому самостійно, або ні, це було для неї байдуже. Він повинен був засвоїти собі означену скількість формального знання і тим школа задовольнялася. Що це знання стояло далеко від життя та щоденних потреб учня, це ні школи ні педагогів не турбувало.

Повоєнна школа ставить собі ширше й важніше завдання. В осередку своїх функцій ставить вона дількну особу, а не, як було дотепер, пасивну. Вона бажає виховувати його індивідуально й суспільно. В ділянці індивідуального виховання прямує школа до того, щоб учень усебічно, але самостійно розвивав свої фізичні сили, інтелект і цілий світ почувань. У ділянці суспільного виховання бажає сучасна школа підготовити учня на солідарного, творчого й активного громадянина.

Навчання, засвоювання формального знання вважає нинішна школа за один із найважніших засобів індивідуального й суспільного виховання. Вже на шкільній лавці повинен учень глибоко вростати в суспільне життя сучасности. Задля цього використовує школа, крім формального навчання, ріжні засоби виховання, найновіші осяги техніки, а між ними і радіо.

Радієві шкільні авдиції стали складовою частиною щоденних шкільних плянів у цілому світі. Радіо виховує нинішнього учня індивідуально й суспільно.

У програми шкільних радієвих авдицій входять ріжні ділянки людського знання, матеріяльна й духова культура народу в минулому й сучасному, мистецтво й суспільне життя. Шкільні радієві авдиції діляться, відповідно до віку, розвитку й інтелектуального зацікавлення молоді та організації виховних установ, на відповідні серії: а) для дітей дошкілля; ці авдиції можнаб назвати слуховим театром дитячої уяви; повинні вони впливати на розвиток уяви й почувань у дітей та будити їхні суспільні інстинкти; для дітей нижчої початкової школи; вони є помостом до авдицій в) для дітей вищої початкової школи; на тому щаблі авдицій втягаємо вже діти у національні та суспільні інтереси народу сучасности; г) для молоді середніх шкіл усіх типів і категорій; у цій серії радієвих авдицій знайомиться молодь уже з матеріяльною й духовою культурою народу в минулому й сучасному та вростає емоціяльно в національні й державні інтереси суспільства. Молодь цього ступня виступає вже сама перед мікрофоном і стає час до часу активним виконавцем шкільних авдицій.

Так є в цілому світі. У Польщі відбуваються шкільні рад. авдиції систематично двічі денно: від 8 до 8.10 години рано та від 11.30 до 12 год. вполудні.

Залежно від організації держави, суспільного ладу й пануючого світогляду шкільні радієві авдиції мають свою яскраву закраску. В Польщі наставлені вони, як і вся школа, на державне виховання. Тут саме головне джерело виховної кривди української шкільної молоді в радієвій ділянці. Хоча Польща не є національною державою, дидактичний матеріял державного виховання спертий тут на чисто національних патріотичних мотивах польського народу. Такі елементи державного виховання недоступні й чужі емоціям і світоглядові української шкільної молоді. Через те українська шкільна молодь не користає в українських школах із шкільних радієвих авдицій. Знає й розуміє це шкільна влада, годиться мовчки з тим ненормальним станом.

Українські батьки не можуть бути байдужі до цього ненормального виховного зявища. Ми не сміємо випускати дальше нашої молоді зі школи суспільними каліками й інвалідами. Молодь наша повинна нарівні з польською молоддю суспільно виховуватися, активізуватися, вростати емоціонально та ідейно в сучасне життя свого народу. Повинна вона жити одночасними матеріяльними й духовими інтересами українського народу. Таке виховання забезпечують найпевніше шкільні радієві авдиції. Дуже ненормальне це й погубне з виховного погляду зявище, що наша шкільна молодь примушена в школі стояти емоціонально та ідейно осторонь від національно-суспільного життя свого народу. Це не виховання, тільки калічення виховання.

На нашій території є сильна радіова стація у Львові. Та вона досі підпорядкована варшавській централі, яка нічого не знає ні про нас ні про нашу шкільну молодь.

В обороні рідної землі.

Віче в Коломиї.

Дня 15. січня ц. р. відбулося в Коломиї в салі Народнього Дому повітове віче в земельних справах. Віче відкрив іменем ПНК УНДО пос. Іван Заваликут. До президії війшли: радник Кобринський Володимир, голова; п. Петро Бойчук, господар з Вербіжа, заст. голови і п. Еміліян Подюка, господар з Пядик, секретар. Присутніх на салі поверх 400 осіб. Реферат про земельні справи виголосив пос. Іван Заваликут. По рефераті вивязалась дискусія, у якій забирали слово пп.: П. Бойчук, радн. Кобринський, дир. Андрійович з Печеніжина й ін. На внесення дир. Андрійовича принято відповідні протикольонізаційні резолюції. Палкою промовою закінчив віче предсідник радн. Кобринський, дякуючи зібраним за участь та взиваючи всіх до скріпленої організаційної праці на всіх ділянках нашого національного життя.

Що даш Рідній Школі нині,
Те даєш своїй дитині!

Поворот Ґерінґа.

Пруський премієр Ґерінґ відїхав нині в год. 6.30 до Риму, звідкіля небавом вернеться до Німеччини. Свій побут на Капрі скоротив він на 2 дні, тому відкликано святочне повитання, що мало відбутися в Неаполі.

—о—

Шікаґо в темряві.

СТРАЙКИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НЕ ВИГАСАЮТЬ.

Вчора вечором робітники міської електрівні в Шікаґо застрайкували і для осторога на короткий час перервали постачання електричної струї. Вони перевели переговори з посередником і після того рішили відложити страйк до понеділка.

Повна темрява огорнула 4-міліонове місто, поліція з трудом берегла ладу і реґулювала вуличний рух. Пожежна сторожа і шпиталі матимуть струю ще 24 години

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Фінляндський міністр закордонних справ Гольсті заявив представникові „Таймса“, що Фінляндія бажає жити у згоді зі СССР і не хоче приступати до протисовітського бльоку. Також взаємини Фінляндії з Німеччиною та Великою Британією є добрі.

Португальська преса широко обговорює терористичні замахи, яких метою було унеможливити еспанській нац. армії користуватися португальською невтральністю. Серед арештованих комуністів є чимало чужинців.

Еспанський червоний уряд реквірує від початку лютого всі імпрезові салі та передає їх під безпосередню контролю окремої юнти, що адміструватиме й цензуруватиме імпрези.

Французька дипльоматія приготовлюється до основних переговорів з Німеччиною, що матимуть чимале значіння для цілої Европи. Тому публична опінія з великим зацікавленням чекає на промову канц. Гітлера і прем. Блюма.

У бельгійському нафтовому басейні Ліежу страйк покінчився, зате в окрузі Шарлеруа він триває дальше завдяки комуністичній агітації. Дійшло до інцидентів.

Італійські війська розбили останній великий партизанський загін в Абісинії, яким командував рас Деста. Бій тревав понад дві доби, італійці ужили в ньому кілька бомбових ескадр. Рас Деста втік, його сестрінок попав у полон.

Французька комуністична партія почала конґрес у Монтрей. Її провідники займають дуже помірковане становище до уряду і „людового фронту“, навіть у салі нарад вивісили французькі національні прапори й герби побіч комуністичних.

Еспанське нац. командування наказало затримувати і ревідувати на територіяльних водах усі кораблі; коли найдуть зброю, чи іншу контрабанду, заберуть їх до Севти. Тепер у Севті переробляють уже 7 червоних кораблів на помічні судна нац. фльоти.

КИПР — ВОЄННОЮ ТА ЛЕТУНСЬКОЮ БАЗОЮ.

Острів Кипр має чималу стратеґічну вагу тому, що тепер покінчили будову нафтового проводу з Іраку до Гайфи. З огляду на те небавом замінять Кипр на стратеґічний осередок британських летунських сил у східному басейні Середземного Моря. Коло міста Нікозії будують укріплений підземний летунський майдан, зміститься щонайменше 50 літаків; це коштуватиме коло 250,000.000 фунтів. Залогу Кипру, яка тепер складається з одної сотні, піднесуть до 2.000 вояків.

Новий літературний конкурс „Діла“.

Редакція „Діла“ розписала новий конкурс на оповідання або новелю з нашого життя, у довільній формі, розміру не більше як три фейлетони (30 сторінок рукопису шкільного зшитка).

Рукописи можна посилати під власним прізвищем або псевдонімом: в останньому випадку треба означити оповідання псевдонімом і одночасно покласти псевдонім теж на зачиненій коперті, в якій треба помістити власне прізвище з адресою.

Тема оповідання — довільна, але дія, особи або тло повинні бути з українського життя. Головна прикмета: оповідання мусить бути живе і цікаве. Авторам залишаємо повну свободу у виборі теми та форми твору, починаючи від історичного оповідання аж до гуморески.

Рукописи присилати тільки на одній сторінці, по змозі на машині, або дуже виразним письмом.

Речинець присилки рукописів: до 1-го лютого 1937.

Найкращі з присланих оповідань видрукуємо у фейлетонах „Діла“ і коли закінчимо їх друк, читачі самі голосуватимуть, які з них і в якій черзі нагородити.

За прислані на конкурс оповідання Редакція „Діла“ призначила 7 нагород:

I. нагорода . . . . . . 50 зол.
II. нагорода . . . . . . 30 зол.
III. нагорода піврічна передплата „Діла“.
IV. і V. нагорода: всі видання „Діла“ крім бібліотеки „Діла“.
VI. і VII. нагорода: перших 12 томів бібліотеки „Діла“.

Відгомін пацифікації в сенаті.

ВСІ РЕФОРМИ МІНІСТЕРСТВА СПРАВЕДЛИВОСТИ БЮТЬ В УКРАЇНЦІВ.

В пятницю 22. ц. м. буджетова комісія сенату радила над буджетом міністерства справедливости. Референт буджету сен. кн. Радзівіл згадав, що цілий світ і Польща переживає ідеольоґічну і політичну крізу, яка відбилася теж на праві. Справедливість втратила свій авторитет. Домагався, щоб міністерство справедливости створило з непередуманих і хаотичних польських законів ясну і льоґічну систему. Згадав, що міністерство справедливости підготовляє зміну закону про устрій судів і карної процедури, касуючи установу суддів присяглих та поширюючи компетенцію прокуратора і поліції. Далі міністерство справедливости підготовляє проєкт пресового закону і законопроєкт про журналістів. У судівництві зменшилося число суддів на 42 етати, судових урядовців на 772 етати. Домагався підвишки платень суддів, бо вони дістають менші платні ніж возьні в одній з державних фабрик зброї. Спинився над жахливим положенням в адвокатурі, переповненням 335-ох вязниць та підкреслив, що недомагання, які ваготіють над виміром справедливости, збільшуються з кожним роком все більше і більше.

В дискусії промовляв перший сен. **В. Децикевич**, підкреслюючи, що на крізу права покликуються тепер усі ті, що насилують право. Зате жертви насилуваного права вірять далі в це давне, традиційне право і бажають його збереження. До влади дійшли нові люди, що не мають традиції і думають, що від них починається світ. Вони грішать нетолеранцією і звідси походить ця кріза права. Дотеперішні виступи міністра справедливости стрінулися з загальним признанням і викликують деякі надії. Одначе слід згадати, що саме міністерство справедливости має на сумлінню гріхи, що їх треба би направити. З поняттям міністерства справедливости населення єднає поняття особливої пошани права і справедливости, яке в останніх роках сильно підупало. Відому страшну пацифікацію в осені 1930. р. у Галичині переводили адміністраційні чинники. Одначе міністр справедливости спокійно приглядався пацифікації і не потягнув винуватців до відповідальности, дарма, що пацифікація потягнула чимало випадків смерти. Тому міністерство справедливости та судівництво дуже потерпіли на своєму авторитеті. Таксамо важко зрозуміти, що міністр справедливости дав згоду на Березу Картуську. Якщо міністр справедливости був думки, що загальний закон не вистарчає на репресію каригідних вчинків, міг запропонувати загострення обовязуючого права. Чи конечно наслідувати чужі зразки — Соловки або німецькі концентраційні табори? Береза Картуська — це пляма на обличчі міністра справедливости, що її не легко буде змити. В інших справах міністерство справедливости має теж гріхи на сумлінні. Переведена в нотаріяті чистка просто нечувана річ. Позбавили хліба нотарів, старих людей, що на основі обовязуючих законів могли вірити, що до кінця життя будуть мати забезпечення. Зробили з них пролетарів, а їх місця надали емеритованим суддям. Якщо суддя здібний до праці на становищі нотаря, повинен бути далі суддею і не слід було його пенсіонувати на те, щоб він відбирав посаду нотаріяльним асесорам. Емеритовані судді як нотарі є зовсім невідповідні, бо щоб бути нотарем, треба вчитися, головно тепер, коли нотарі мають ширший обсяг діяльности. Щож суддя, який мав нпр. до діла з карними справами, знає про справи, що вимагають співучасти нотаря? Тому в багатьох випадках нотарі дають лише фірму, роботу за них роблять їх асесори. Це новий прояв того культу некомпетенції, що переможно заволодів Польщею. Важко також зрозуміти, чому міністерство довело до пауперизації адвокатури. Адвокат не лише помагає клієнтові, що його заступає, але також співділає зі судом у вишуканні правди, що має бути основою присуду. Коморники є язвою населення. **Всі ці реформи міністерства справедливости найбільше вдарили в українське населення. Пауперизація адвокатури — це знищення великої частини української інтелігенції. Коморник — це нещастя для українського села. Жертвами чистки в нотаріяті впали головно нотарі-українці, в судах — суддя-українець — це білий крук.** Чи міністрові справедливости пощастить направити всі ті гріхи попередників? В преліміварі пропонують редукцію 48 етатів суддів і прокураторів, 772 етатів судових урядовців і 472 етатів нижчих судових службовиків. Зате побільшать стан нижчих службовиків вязничної служби на 300 етатів, в буджеті міністерства внутрішніх справ стан служби безпеки на 82 етати урядовців і 15 етатів нижчих службовиків, в державній поліції на 102 старшин і 910 поліцаїв. Сума це винагорода за зменшення суддів. Опісля промовець обговорив справу підвишки платень суддів та адміністраційних урядовців.

Сен. Слівінський домагався ясної стилізації мови законів, бо теперішні закони важко зрозуміти.

По промовах інших сенаторів відповідав мін. Грабовський. Міністр запитався сен. Децикевича, чи заміт про Березу Картуську торкається його особи. На відповідь сен. Децикевича, що закиди були звернені під адресою його попередника, міністр заявив, що в такому випадку не потребує відповідати. На всі інші заміти, крім справи пацифікації, міністр дав обширні пояснення. При кінці референт кн. Радзівіл заявив, що на справу пацифікації і Берези Картуської має свій погляд, як громадянин. Одначе справа не вяжеться безпосередньо з його рефератом і тому йому як референтові не годиться висказувати своєї думки.

—о—

Англія будує летунську базу для сполуки з Дал. Сходом.

Як довідуеться „Фелькішер Беобахтер“, британський уряд задумує розбудувати мережу летунських баз між Індією і Китаєм, а саме у Гонкон, в Пенані, на Сейльоні й на Нікобарах. У Сінгапурі небавом мали би збудувати три летунські майдани.

Поневолення України — підставою московської експанзії.

Меморіял Ліги „Прометей" до Союзу Народів у звязку з розглядом еспанської проблеми.

Позавчора представник Ліги Поневолених Москвою Народів „Прометей" склав на руки секретаря Союзу Народів у Женеві меморіял такого змісту:

На черзі дня цієї Ради Ліги Народів находиться також і еспанське питання, яке загрожує спокоєві Европи.

Широко удокументований фотографічний матеріял стверджує з цілою певністю, що СССР висилаючи до Еспанії своїх старшин і козаків, літаки, танки, кулемети і муніцію, виступив на терені Еспанії, як воююча сторона.

Ліґа поневолених Москвою народів (Азербейджан, Дон, Грузія, Ідель-Урал, Інґрія, Карелія, Комі, Крим, Кубань, Північний Кавказ, Туркестан і Україна) вважає за свій обовязок звернутись до Ради Ліги Народів з проханням не дивитися на війну в Еспанії тільки формально, але проаналізувати ті історичні факти, які попередили збройний виступ комуністичної Москви в Еспанії, згідно з її ідеєю світової революції.

Історична аналіза подій в Еспанії, де два довгі роки без перерви працювали аґенти Комінтерну, вияснює з цілою певністю, що джерела війни в Еспанії безумовно треба шукати в неполагодженім питанні Сходу Европи. Суть цього питання — це поневолення і збройна окупація комуністичною Москвою наших народів та їх територій.

На це справжне, суттєве джерело еспанських подій маємо честь звернути увагу Вашої Екселенції і пригадати Раді Ліги Народів страшливу долю наших народів під ярмом комуністичної Москви.

А саме: зараз таки після повстання Ліґи Народів наші народи були перші, що, скориставши з права самоозначення та проголосивши незалежність своїх держав, горяче привітали проклямацію пакту Ліґи Народів про панування у міжнародніх відносинах права замісць насильства. Наші народи були також перші, що повірили в гасло Ліґи Народів про загальне розброєння і перші, що намагалися ці ідеали здійснити.

У пакт Ліги Народів, у гасла роззброєння, справедливости і миру не повірила тогочасна комуністична Москва, висміюючи Ліґу Народів, як останню фортецю реакції і буржуазії, що вже ось-ось має скапітулювати перед переможною світовою революцією, очоленою Москвою.

Першими жертвами в цій боротьбі Москви проти Ліґи Народів були наші народи. Незалежно від виразного признання комуністичною Москвою Держав Української, Грузинської, Азарбейджанської, Північного Кавказу і т. д., Москва напала на ці держави без оголошення війни. Документи тих подій на Сході, що ними Москва проголосила збройну війну Лізі Народів, находяться в Секретаріяті Ліґи.

Не дивлючись на заклики до Ліги Народів у справі оборони перед комуністичним насильством, не дивлючись на заклики до суспільної думки і до сумління европейських народів, — наші народи не дістали ніякої допомоги.

Ця пасивність уможливила комуністичній Москві перевести збройну окупацію наших народів і їх територій і дала їй економічну підставу для реалізації своїх змагань до світової революції. А саме: з України рабує Москва вугіль, хліб і цукор, з Кавказу нафту і манґан, з Карелії ліс, з Туркестану бавовну, а на багацтвах Ідель-Уралу розбудовує цілу свою військову промисловість.

Таким чином, рабуючи і використовуючи чужі природні багацтва, комуністична Москва вже 17 років непокоїть цілий світ своєю комуністичною пропаґандою і не дозволяє йому прийти до рівноваги та спокою.

Еспанські події — це тільки остання ланка у ланцюзі безперервної діяльности Москви, що змагає до світової комуністичної революції.

Беручи це все на увагу, заявляємо урочисто, що коріння еспанських подій треба шукати в поневоленні наших народів і що, коли Ліґа Народів не розвяже питання Сходу Европи, то найближчими жертвами Москви будуть балтійські держави, що про них згадував А. Жданов, секретар ЦК ВКП(б) на VIII. зїзді Совітів, дня 29. XI. 1936. року.

Ліґа „Прометей" урочисто заявляє, що істнує тільки одна дорога до замирення світу й Европи, а саме — негайне поставлення на чергу дня Надзвичайних Зборів Ліги Народів справи поневолених Москвою народів і розвязання цієї справи згідно з засадами справедливости та духом пакту. Ліґа Народів може покликатись на дуже цінну заяву представника СССР Літвінова-Валаха підчас XIV. сесії Ліґи Народів, що підчас дискусії над плебісцитом у Саарі заявив: „З великою приємністю можемо ствердити сьогодні успіх застосування права народів до самовизначення, що є одною з підставових засад міжнародньої політики мого уряду". Отже Ліґа Народів має повне право, а в інтересі миру навіть обовязок, вимагати від уряду СССР, який тепер є членом Ліґи Народів, застосувати цю підставову засаду до наших народів і, по евакуації своїх військових сил з наших територій, уможливити там міжнароднім військовим силам під проводом Ліґи Народів орґанізацію перевести плебісцит на взірець плебісциту в Саарі."

Женева, 20. січня 1936 р.

За Лігу „Прометей": М. Лівицький.

Комуністичні затії на Лемківщині.

В останніх часах замічаємо у пресі щораз то частіші звістки про те, що лемківські села опановує комуністична дурійка. В православній Тилявій загніздилась комуна ще давніше, а тепер заглядає вона й до сусідньої Зиндранової та Барвінка. Нею заразилась недавно також велика скількість москвофілів не лиш у Вороблику (місці осідку відомого „пралата" о. Івана Полянського), але й поважна частина „православних християн" у царстві батюшки-апостата Швайки в Дошниці. Та й у деяких інших лемківських селах воно не ліпше, бо комуна зачинає запускати там сильне коріння з наміром таки надобре втолити колись Лемківщину в червоному большевицькому морю.

Якаж причина посилення комуністичного руху на Лемківщині в теперішніх часах?

В першій мірі саме православія створило відповідне підложа під комуністичні течії на Лемківщині, бо не заспокоївши душевних бажань та аспірацій лемків, пхнуло їх тимсамим на большевицькі манівці, як це зрештою є й на інших православних теренах у Польщі за т. зв. сокальським кордоном, де знаходимо повіти на 50 прц. і більше збольшевизовані. Загально відома річ, що як довго не було в Тилявій на Лемківщині православія, так довго і про комуну там нікому не снилось. Але як лиш Тилява зголосила офіціяльний перехід на православія, то зараз розплились по ній і комуністичні течії, які заразили сусідню Мшану, а тепер недавно Зиндранову й Барвінок.

До поширення комуністичної акції на Лемківщині причиняється й москвофільська преса головно „Земля і Воля" та „Наше Слово", яку у великій скількости примірників насилають у деякі лемківські села. Перша зі згаданих газет за час свого 9-літнього істнування не написала ні одної статті проти большевизму, але за це можна в ній нераз знайти статті, прихильні московсько-комуністичному режімові. А друга з них, „Наше Слово", пропаґує таки отверто комуністичні гасла, бо хоча дотепер появилось її ледви кілька чисел, а вже одно з них сконфіскувала прокуратура „za propagandę haseł komunistycznych".

Той польський комуністичний центр, занюхавши тепер на Лемківщині пригожий терен для своєї акції, починає постійно закидати Лемківщину комуністичними летючками з підписом: К. П. П., себто Комуністичної Партії Польщі. — Якжеж на згадані комуністичні затії реаґують компетентні чинники, передовсім лемківська Ап. Адміністрація, яка в першій мірі, з титулу свого уряду, обовязана поборювати всякі ворожі Церкві течії?

Відповідаємо коротко: Ап. Адміністрація на згадані комуністичні затії не реаґує якслід. Це видно хочби з того, що теперішній ап. адміністратор не тільки не оголосив пастирського послання Митрополита Андрія проти комунізму, але навіть свого власного послання в цій справі не написав. Ми не бачимо тут також ніяких поважних заходів для ліквідації православія, яке у нас є розсадником комунізму. Далі: Ап. Адміністрація Лемківщини не зацікавилась унійним зїздом у Львові і не вислала на цей зїзд не то делеґата, але навіть письменних побажань, так немовби цей зїзд її зовсім не обходив. Та не дивниця. Чейже всяким „коронним дзеканам" та іншим московським патріотам (які крутяться коло ап. адміністратора) йде в першу чергу про будову Москви та про переслідування своїх товаришів, священників українців, як це видно з дотеперішньої їх діяльности. Дивно лиш, що ап. адміністратор не пізнався ще дотепер на всяких московсько-чорносотенних фарбованих лисах. А коли пізнався, то чому тримає дальше таких дорадників, які ведуть нашу Церкву на Лемківщині до руїни?

Лемко.

Кожний сотик, кожний даток
Нашій „Рідній Школі" в дар
Це майбутнього завдаток,
Це на ворога удар.

За український університет і підмоги для НТШ.

В пятницю 22. ц. м. соймова буджетова комісія радила над буджетом міністерства освіти. На початку мін. Свентославський виголосив довшу промову, обговоривши основно всі болячки шкільництва і подав напрямні дальшої політики. Згадав, що хоч число дітей у шкільному віці перевищає тепер 5.000, — проте числа учителів не побільшували. Щойно минулого року після збільшення буджету освіти на 7.800.000 зол. вдалося збільшити число етатів на 3.500 так, що тепер число учителів у народніх школах доходить до 70.000. Це рішучо за мале число. Тимчасом повинно бути 100.000 учителів, щоб Польща могла дорівнати під цим оглядом іншим державам. В 1937/38 р. приймуть 5.500 нових учителів, з яких частину приділять до шкіл у східних воєвідствах. Необхідно щороку збудувати 5.000 нових шкільних кімнат, щоб піднести стан шкільництва. Тепер справді будують понад 5.000 шкільних кімнат, але до вжитку віддадуть лише коло 2.500. Якщо будова нових необхідних будинків піде таким темпом, що щорічно віддаватимуть до вжитку 5.000 кімнат, тоді вдасться виконати будову необхідних шкільних будинків у 9-ох роках.

Не краще виглядає справа середнього шкільництва, де ледви дещо більше ніж половина шкільної молоді ходить до державних шкіл, решта коло 82.000 мусить учитися у приватних школах. Опісля міністер обговорив справи фахового шкільництва, позашкільну освіту, фізичне виховання і гіґієну по школах. При обговорюванні справ високих шкіл міністер спинився над відомими заворушеннями студентів і заявив, що рішуче не допустить до видання розпорядку у справі розміщення жидів в окремих лавках.

З черги 3-годинну промову виголосив референт буджету пос. Похмарський.

В дискусії промовляло кільканацять послів, між ними **пос. В. Целевич і пос. З. Пеленський.** І так пос. В. Целевич порушив справу польсько-українських взаємин і зясував основно всі болячки українського шкільництва. **Сповнення домагань Української Парляментарної Репрезентації у справі українського шкільництва доведе до поправи цих взаємин.**

Пос. З. Пеленський домагався збільшення **підмог для Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, щоб воно могло оживити свою наукову діяльність. Обговорив теж справу основання українського університету і окремої катедри української мови у львівському університеті.** Вже найвищий час, щоб ці пекучі справи уряд полагодив.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування. Членською вкладкою по 1 зол. на рік дамо цьому товариству кріпку матеріяльну основу.

ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА.

Вислід літературної нагороди за 1936 рік.

Хто стежить за нашим літературним рухом, того мабуть не здивує вислід цьогорічного конкурсу. Цей „рух" ледви чи заслуговує на таку оживлену назву. Кількість літературних творів не заступає в нас якости, ані їх якість не може бути потіхою, що та кількість така невеличка.

Автори не працюють у нас на дальшу мету. Пишуть, як живуть: із дня на день, часто виконуючи свій обовязок в останній хвилині. Тимто від вересня сторонні люди, що зачувають про нові книжки від тих, які теж їх не читають, повторяють без надуми новину, буцім то „книгарський ринок оживлюється". А це попросту прискорений рух власників запротестованих векслів — векслів „літературних", предявлених ріжним видавництвам запізно. Узимі є свята, на весну — весна, влітку — вакації і щойно осінь є „справжнім книжковим сезоном". Книгарні скажуть вам, що тоді найбільший книгарський рух роблять шкільні підручники.

Члени цьогорічного жюрі не мали на свому списі більш як двацять книжок; із цього половину могли скреслити без довшої дискусії як книжки, що не могли кандидувати на нагороду. Не могли навіть при найліпшій волі членів жюрі, дарма, що завданням їх є нагороджувати, а не критикувати.

Нових авторів не було. „Молодняк" не дав ніодного прізвища. Старша гвардія замовкла. А ті середні (в середньому віці) мають теж свої клопоти, працюючи не тільки для літератури.

Кожнорічний вислід конкурсу „Т-ва Письменників і Журналістів" мусить з одного погляду бути „умовний". Цей конкурс бере на увагу тільки найкращі книжки за один рік; хоч би цілорічна продукція була навіть дуже слаба, члени жюрі мають обовязок і з неї вибрати ті, які вважають за найкращі. Не диво, що трапляється таке як у клясі, де нема ніодного кандидата на „форцуґа"; тоді добрий учень заступає найліпшого.

А всеж нагороди попередніх літ уже встановляють рівень. Коли за два останні роки не признали нікому першої нагороди, то це тільки пригадка, що такий рівень істнує. За ці два роки ніодин автор не дав такої речі, як відзначена первою премією Самчукова „Волинь", що має в собі трохи ширший розмах і самим своїм сюжетом охоплює ширший малюнок.

Нагороджені цього року книжки належать авторам, які дуже високо ставляться до свого завдання і пишуть не тільки у хвилинах дозвілля. Н. Королева має за собою ріжноманітне життя, велику культуру та освіту, Ю. Липа звернений у наше минуле, далеке і ближче, шукає в ньому зразків, що моглиб підтримати на дусі сучасне молоде покоління. Праця над мовою і стилем в обидвох авторів займає, як і слід, поважне місце.

Може ширший загал читачів буде трохи розчарований такими книжками як „Інакший світ" Королевої і „Нотатник" Липи, не найшовши в них „цікавої" лектури. Те, що в них цінне, не має дуже яскравих барв і не є безпосередньо звязане з якоюсь дуже актуальною або сензаційною темою. У новелях обидвох цих авторів велике місце займає ліризм, що часто заступає оповідну основу.

Оба нагороджені твори дуже характеристичні для праці наших сучасних авторів однією рисою: хоч як ці автори хотілиб наблизитись до сучасности, вони не находять у ній самій актуальних тем, а мусять утікати в „інакший світ", мусять аж списувати свої спомини, щоб нагадати собі завдання нинішньої дійсности. І саме оця їх риска подекуди розяснює, чому наше сучасне письменство так слабо відтворює дійсність і такими далекими стежками підходить до неї. Ясно, що читач не находить у наших сучасних літературних творах безпосереднього подиху дійсности, якою живе.

Цікаве явище й те, що між цьогорічними авторами-кандидатами до нагороди не було галичан. Літературна праця в самій Галичині йде дуже пиняво. Літературний конкурс „Т-ва Письменників і Журналістів" причинився тільки до того, що видавці та автори звертають тепер більшу увагу на технічний бік книжки і на літературну мову. Помічається корисне явище, що автори звертаються за радами, заки випустять свою книжку, дбаючи більше за її зверхній вигляд і внутрішню форму.

м. р.

З НОВИХ КНИЖОК

Поезії з еспанським духом.

Юрій Косач: „МИТЬ ІЗ МАЙСТРОМ". Париж, 1936. В-во „Лесин Дім", ст. 32.

Маленька збірка: 29 поезій. Бентежить у ній уже заголовок — вигаданий, важко зрозумілий і після совісної лектури цілої книжечки. Якого майстра має Косач? Париж? У Парижі він найшов їх більше і певно, що заки туди приїхав, мусів вичитувати Бодлера. Та такі впливи нині вже розпорошені у самій атмосфері модерної поезії, навіть коли хто знайомиться тільки з випадковими авторами і випадковими поезіями по журналах.

Ю. Косач має поетичний талант і має память для сильних і гарних слів. Він хоче бути звязким, енерґійним, сильним і для цього хотів би вбгати у строфу, навіть у кожний рядок, якнайбільше таких сильних і гарних слів. Після доби, коли наші поети розспівувались і наче викладали кожну думку довгими періодами та щораз то новими словами (часто і тими самими ще раз), прийшов час нервовий, коли здавалось: досить кількох символів і вигуків. І ось дійшли ми нині до такої стадії, що ніхто вже не соромиться писати незрозуміло, а навіть гордий, коли його не розуміють.

Косач не хоче замазувати думок ні вражінь; навіть відчуваємо, що він має їх перед собою, коли віршує, навіть віримо, що міг би їх часто пояснити „своїми словами", але важко нам наблизитись до світу його уяви. Цей світ наповняється в нього більше тінями і маривами, ніж реальними предметами. Косачеві ввижаються тіні Аттилі і Джіоконди, лицарі Олега, Алькузоv, Пентікапеї, Вандеї, корсарі, летуни, моряки з Одеси, хрестоносці — аж до потвор на вежах Нотр-Даму.

Якому психічному станові відповідає цей дивний музей старовини та сучасних дорогоцінностей у душі молодої людини? Відчуваєте якусь дивну перевтому з ненавистю для всього світу та потребу безшабашної боротьби, наче в людини, що хоче вступити до чужинецької леґії — наперекір усьому і собі самому. Не маємо певности, чи завойовницький дух автора це тільки поетична прикраса, що йде від тем чи поважна постава супроти життя.

На кожний випадок це не вплив Парижа — столиці клясичної ясної думки та рівноваги або опяняливих поривів, після яких приходить твереза рефлексія, чи вибачлива усмішка. Це скоріше тьмяна Еспанія із поривами напропадиме — з червоними плахтами, биками і молитвами, що нераз межують із хулою.

Боєвий тон начеб-то переважає:

Войовники, беріть мости зрадливі,
топчіте золото, що кидуть вам під ноги,
мішане тучні, жони їх лестиві
нехай цілують вам ясні остроги.

Не знатиме крамар і раб лукавий,
чим кров купити, вашу кров коштовну
його віктемного засліпить сонце слави
та горде сонце слави відвойовань

Таких мотивів має збірка Косача чимало. У деяких поезіях (як „Лист із Кольонії" та „Не думай") настрій ясніше викристалізований, у багатьох — затьмарений. З технічного боку можнаб пожаліти, що молодий поет занадто часто вживає зайвих ліценцій, не зберігаючи правил милозвучности („фльорентійських взгіряx"!) і втягає старославянські слова („тьма", „дерзав"), які ми вже відступили російській літературній мові.

м. п.

Хроніка.

ПОВІСТЬ УКРАЇНКИ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ.

Наша землячка, Анна Кучабська видала по німецьки повість п. з. „Im Geheimzeichen der Otamane" (ст. 230. Берлін 1937. Вид. Junge Generation).

Є це повість про останній епізод визвольних змагань на Україні в 1921 р., коли по відвороті усіх реґулярних протикомуністичних армій з території б. Росії — селянство збройно змагає оборонити землю, як колись ту землю віками боронило перед татарами, турками та іншими наїздниками. Героєм повісти є 12-літній хлопчина „Міша", що переходить пекло партизанської війни і на дорозі своїх великих переходів стрічає „Сотника", що із Міші виховує державника. У повісти пересувається цілий ряд дієвих осіб, що відтворюють українське життя в його світлах і тінях.

УКРАЇНСЬКА ПОВІСТЬ ПЕРЕКЛАДЕНА НА 17 МОВ.

Повість молодого радянського письменника М. Островського „Як гартувалась сталь" діждалась небувалого книгарського успіху. Є це книжка українця, який описує процес свого ідеольоґічного дозрівання, що довів його до комунізму. Повість написана в дусі слабших творів Д. Льондона, але визначається безпосередньою наївною щирістю, яка може впливати на пересічного безкритичного читача. Вийшла вона в 1932 р. і від того часу дочекалась уже 60 видань у 1.300.000 примірників; у цьому 17 видань це переклади на всі европейські мови від англійської та французької починаючи. Тепер переклали її на монгольську та корейську мову.

НОВА ПЄСА БЕРНШТАЙНА.

Один із найпопулярніших франц. драматургів старшого покоління Анрі Бернштайн, директор театру „Жімназ", виставив свою 25-у з черги пєсу п. з. „Подорож". Є це пєса в тому самому стилі, що і всі попередні цього дуже доброго техніка сцени і гострого психольоґа. Тема, як у всіх його пєсах, наскрізь паризька: на тему кохання та невірности. „Подорож" має великий успіх своїм живим діяльогом, глибокими рефлексіями і остаточним акордом у честь молодости та кохання.

СПІВАЧКА — ПИСЬМЕННИЦЕЮ.

Відома німецька співачка Льотта Леман видала повість „Орплід — мій край", використовуючи в ній свої переживання артистки.

ЛИСТИ Р. М. РІЛЬКЕ.

Приятелі відомого німецького поета Рільке, що вмер передчасно кілька літ тому, зацікавились його приватними листами із французькими письменниками. Рільке володів французькою мовою так, що видав навіть збірку поезій у цій мові. Він був якийсь час секретарем великого французького різьбаря Родена. У Ваймарі утворили архів його листів, де вже є його листи до Андре Жіда, Верхарна та сучасного фр. поета Суперві́лля.

ПОВІСТЕВИЙ АРХИТВІР НА СЦЕНІ „НЕ ВИХОДИТЬ"

У Парижі виставили пєсу зроблену на підставі славної повісти Фльобера „Пані Бовarі". Драматичну перерібку цього архитвору зробив відомий письменник Ф. Порше, виставив її славний режисер Ґастон Баті. Дарма, що один і другий старались як мога вірно зберегти текст діяльоґів, критика рішила, що справжня „Пані Боварі" живе тільки завдяки оповідному ґенієві Фльобера, а не на сцені.

НАЙКРАЩІ ПОЛЬСЬКІ КНИЖКИ ЗА 1936 Р.

Варшавський літературний тижневик „Відомосьці Літерацке" склали жюрі із 13 письменників і критиків, які намітили 19 найкращих польських книжок за рік 1936. 30. січня жюрі збереться і з тих 19 книжок вибере одну, що дістане нагороду 2000 зол. Крім цього вже після проголошення цієї нагороди кожний читач „Відомосьці Літерацких" може листівкою голосувати на якунебудь іншу із 19 книжок і тоді автор книжки, що дістане найбільше голосів дістане нагороду читачів цього тижневика у висоті 500 зол.

Ось спис цих 19 найкращих книжок: Вячеслав Берент „Діоґен у контуші", Тадей Бреза „Адам Ґрвальд", Казимір Чаховський „Картина сучасної польської літератури. Експресіонізм і неореалізм", Маріян Чуховський „Повінь і смерть", Поля Ґоявічинська „Райська яблінка", Вл. Я. Грабський „На грані", Софія Коссак „Хрестоносці", Манфред Крідль „Вступ до дослідів над літературним твором", Ірена Кшивіцька „Що відповідати дорослим на драажливі питання?", Чеслав Мілош „Три зими", Ґерміна Наглерова „Ковзак і ми", „Записки селян" (серія II), Фридерик Папе „Ян Ольбрахт", Ева Шельбурґ-Заремба „Люди з воску", Йосиф Уєйський „Про Конрада-Коженьовського", Збігнев Унїловський „Двацять літ життя", Станіслав Віценз „На високій полонині", Мельхіор Ванькович „На слідах Сметка", Генрик Ворцель „Заворожені ревіри".

Склад жюрі такий: М. Хороманський, М. Домбровська, П. Гулька-Лясковський, К. Іллаковичівна, Я. Івашкевич, М. Павліковська, А. Новачинський, І. Паранловський, А. Слонімський, А. Струґ, Ю. Тувім, К. Вєжинський і Я. Віттлін.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Тайна Амоку.

БІГУН СМЕРТИ — НЕБЕЗПЕЧНИЙ ФАНАТИЗМ.

Людське життя повне ріжних незбагнутих тайн, що від них моторошно стає. Такою незбагнутою тайною є дивне кріваве божевілля, що його по малайськи називають „Амок". Це божевілля поширене найбільше в голяндських Індіях, сундайських островах, в північній Австралії та в полудневім Китаю і потягає за собою кожного року сотні жертв. Правдивий Амок це не звичайний приступ божевілля. Його викликують штучно малайські священники між туземцями, в деяких означених випадках для пімсти.

КОЛІРОВІ ХВИЛЮЮТЬСЯ.

Один голяндець, який перебував довгі роки як лікар на Яві, оповідав про один такий незвичайно цікавий випадок божевілля Амоку.

Між коліровими мешканцями Яви вибухло одного разу явне негодування з приводу надужить кольоніяльних пахтярів. Такі надужиття траплялись доволі часто і все приходило до конфліктів між туземцями і білими. Кожну спробу розрухів здавлювали европейські пани завжди жорстоко. В данім випадку заворушення почались через якісь дрібні непорозуміння а коли їх почали підсичувати ще й фанатичні малайські священники, европейці станули перед загрозою крівавої війни з малайцями. Одної ночі напала група туземців на мешкання плянтаційного інжиніра, зруйнувала мешкання і цілу плянтацію, а інжиніра і двох слуг важко поранили. Тому, що винуватців годі було знайти, арештувала кольоніяльна поліція кількох малайців про яких знала, що вони теж замішані в заворушення. Кольоніяльна влада проголосила, що коли колірові ворохобники не видадуть правдивих злочинців, арештованих малайців розстріляють. Після того запанував між туземцями позірний спокій.

ТАЄМНИЧІ ЧАРУВАННЯ В ЛІСІ.

Але по трьох днях, коли правдивих злочинців не найшли і кольоніяльна влада виконала смертну кару над закладниками почало щось на Яві діятись, що викликало серед досвідчених старшин тамошнього гарнізону сильне схвилювання та занепокоєння. Найвитреваліші робітники не прийшли до роботи на плянтаціях. Всі вони, як пізніше европейці довідались, пішли до пралісу, де під проводом фанатичних малайських жерців відбувались якісь дивні і таємничі обходи. З далека можна було побачити клуби диму та полумя запалених вогнищ. Старшини порадили всім европейцям в ніякім випадку не наближуватись до тих обходів, що їх ще ніколи, ніякий живий европеєць не бачив. Бо коли необережний або цікавий білий наблизився на англ. милю до тих, що святкували „Амока", ніколи не вертався живий. Зброя цих напівдикунів була завжди затроєна. На питання якогось наївного европейця, чи не можна булоб заборонити раз на завжди таких забобонів, голяндський отаман, комендант кольоніяльної залоги відповів, що тоді треба булоб обставити цілий праліс скорострілами та почати обстріл щоб ні один туземець не вийшов відти живий. Іншої ради на забобон „амоку" нема. „Король Амок для них святий!" — додав ще отаман. „Краще як дозволимо їм там спокійно пошаліти, а коли такий „бігун смерти Амоку" надійде тоді якнайшвидше старатимось його застрілити".

В кожнім випадку цілий військовий гарнізон стоїть у гострім поготівлі. Европейців повідомили, щоб на означене виття, яке звіщує прихід „післанця Амоку" берeглись і в день і в ночі. Ніколи ніхто не знав чи один чи більше „післанців смерти" появиться в околиці. В кожнім разі кріваву пімсту над білими виконували „післанці смерти" завжди.

„СМЕРТЬ НАШИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ."

Одного дня залунав раптом пронизливий рев і свист у близьких селах туземців. Сигнал сурми накликував европейців до чуйности. „Смерть нашим призначенням" думав кожний хто скритий за воротами, на бальконі, чи у вікні з набитим крісом у руках сидів. Що на Яві значить смерть, яку кожний має постійно перед очима? „Бігун Амока" наганяв лиш на кілька годин всім европейцям страху, поки не забрав двох, трьох чи більше жертв. Кілька годин сильного напруження...

А „бігун Амока" все більше і більше наближався.

Туземці, мужчини, жінки і діти втікали що сили домів, замикаючи за собою на всі спусти двері, а своїм проймаючим криком викликували напруження в цілім селі. Тут і там падали люди, які не вспіли начас втекти перед „Амоком" під ударами „кріса" (малайський кинджал). Крик убиваних і виття „післанців смерти" викликувало враження якоїсь жахливої пекольної сцени і пекольного алярму.

Ось... один з них вирнув зпоза найближчого рогу, зовсім як навіжений висланник пекла. Піна спливає йому з уст, а очі вдивляються перед себе мертво у порожнечу. Він біжить швидким трухцем, босий, тримаючи у правій руці крівавий кинджал. Перший вояк, який стрінув навіженого приладив кріс до стрілу. Раптом навіжений скочив немов блискавка і по кількох секундах вояк упав до долу. Одначе „післанець смерти" не вдоволювався своїм подвигом, тільки біг дальше, пронизливим криком шукаючи нової жертви. Коли вкінці „бігуна Амока" застрілили, начислили трицять жертв на шляху, що він його перебіг.

ЩО ТАКЕ „АМОК"?

Кожному хто знає яку велику ролю у релігійних практиках малайців грають ріжні отрути, цьому ясно, що жахливе божевілля „Амока" це ніщо інше, як штучне зіставлення невідомої, таємничої отрути-наркотику з відповідним гіпнотичним впливом. Напевне малайські священники дали такому нещасникові якогось напитку, що робить його диким, кровожадним і вливає йому у жили охоту вбивати на право і ліво. Ми европейці цього не зрозуміємо, але білі кольоністи вбивають „бігунів Амока" якнайшвидше і немилосерно, немов скажених собак, бо тільки так можна їх унешкодливити. Та найстрашнішою є зброя, що нею навіжені вбивають. „Кріс" це малайський кинджал, довжини людської руки, гострий як бритва і гострокінчастий. При тім вістря легко вигнуте, як палаюче полумя. Кінець кинджалу занурюють малайці в якійсь отруті, що проколеного вбиває по кількох секундах. „Бігунів Амока" вважають малайці речниками найвижчої справедливости. Він вбиває — на думку мешканців азійського півдня — тільки виновників. Коли якийсь злочин кличе до неба за пімсту, а нема виновника, тоді малайці послуговуються Амоком. Коли „післанець Амока" біжить через село, злочинець ніколи не може перед ним зберігтись. Малайці запевняють, що вони самі таке бачили, що злочинець немов очарований, немов під впливом якоїсь дивної гіпнози лізе сам просто в руки „післанця смерти".

Цікаве, що у згаданому вище випадку „післанець смерти" вбив із найдокладнішою точністю саме всіх тих жовнірів, які призначені були до розстрілу малайських закладників.

Буває таке, що якийсь малаєць дістає приступ своєрідного божевілля Амоку без ніяких впливів. Тоді тутешні вважають це найвищим виміром справедливости і приймають з найвищим острахом і пошаною. Бо Амок це святощі, а „бігун Амока" святий.

ШЕРЛІ ТЕМПЛЬ СВАШКОЮ.

Фільмові актори Астрід Альвін і Роберт Кент вернулись перед кількома днями до Голівуду зі своєї пошлюбної подорожі. Коли мала Шерлі Темпль довідалась про їх вінчання запиталась із дитячою наївністю „Невже я справді зробила щось злого?" Бо саме свашкою цього фільмового подружжя є мала Шерлі. Обоє акторів грали в останнім фільмі малої зірки ролю закоханої пари. Підчас проб пізнали вони себе взаємне, а любовні слова, що вони їх говорили собі перед обективом апарату, хотіли повторювати собі в житті. Вони рішили одружитись, а маленьку Шерлі вважали своїм Амором.

В найбільшій тайні виїхали вони до міста Хуаніта з Мексику, де й одружились. При тім трапилось таке що закохана пара мала тільки одного свідка. Як другого свідка взяли вони собі до цивільного уряду підчас їзди якогось запитого мексиканця.

—o—

ЗНАМЕНИТА ЦИРКОВА РЕКЛЯМА.

Недавно приїхав на гостинні виступи до Відня цирк світової слави Буша. Коли цирк переїхав австрійський кордон під Пасав, управа цирку пустила зі струєю Дунаю кількадесять фляшок-почтівок, як звістунів приїзду цирку. У фляшках були вільні карти вступу на вистави цирку у Відні. Всім тим, що мешкають здовж берегу Дунаю і які знайшли фляшки-почтівки, дирекція цирку запевнила ще й кошти подорожі до Відня і з поворотом. Очевидно, такий рекляма вий трік мав величезний успіх, бо ще заки цирк доїхав до Відня, майже всі фляшки з білетами вступу мешканці надбережних місцевостей виловили, щоб дурничкою переїхатись до Відня. У Відні така рекляма також мала відповідний успіх, хоч ледви кілька фляшок-почтівок доплило до Відня.

—o—

ПАЧКАРІ — ОБМАНЦІ.

Перед военним судом в Кишиневі відбувся перед кількома днями процес банди пачкарів. У проводі банди стояла жінка, Текля Раку. Слідство виказало, що ця банда переводила через румунський кордон не тільки людей, які хотіли конче дістатись до совітського „раю", але чимало втікачів переправила в ночі крізь річку Ревіт, яка перепливе через Бассарабію. Ці втікачі дуже неприємно дивувались, коли раз спамятувались, що вони ще на румунській території, хоч і по другім боці річки.

—o—

ПОЛІЦІЯ ШУКАЛА ЗА ВБИВНИКОМ 30 ЛІТ.

В Онтаріо (Канада) арештували недавно Рока Еспеpіта члена італійської організації „Чорної руки", який застрілив у Ню Йорку ще в 1906 р. поліціянта. Від того часу поліція Злучених Держав, Італії, Бельгії та Канади шукала за вбивником. Рок Есперіто забув вже про злочин молодечих літ і у хвилині, коли поліціянти прийшли його арештувати він сидів спокійно серед своєї родини і знайомих. Ціла копальняна округа, де Р. Есперіто мешкав уже 23 роки не хотіла повірити в те, щоб він був убивником. Всі вичікують із нетерплячкою процесу. Арештування вбивника по 30 роках є доказом незвичайної витревалости поліції.

ПРОФАНАЦІЯ ГРОБНИЦІ ЗАГАРОВИХ

Прокуратура в Понтоа веде слідство у справі профанації гробниці покійного Василя Загарова. Невідомі злочинці вдерлися до замку Загарова в Баленкур, зірвали камяну плиту з гробниці і намагались розбити домовину. Мабуть в останній хвилині хтось їх сполошив. Імовірно хотіли вони вломитись до домовини жінки Загарова, яка похована в тій самій гробниці. В її домовині були ріжні дорогоцінности. Прокуратура в Понтоа задержує якнайбільшу тайну у звязку зі слідством.

КОРОЛЬ БОРИС — МАШИНІСТ „ГОНОРІС КАВЗА".

Югословянські залізничі машиністи відбули на Новий Рік ст. ст. свій краєвий конгрес. При тій нагоді іменували вони болгарського короля Бориса, відомого аматора-машиніста, який залюбки сам веде поїзди, почесним машиністом і почесним членом югословянського „Союзу Машиністів".

З МОСКВОФІЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ.

Лють і розпука кацапів.

Резигнація д-ра Адріяна Копистянського, члена Тимч. Виділу „Народнього Дому"?

У москвофільському таборі несамовита метушня. Просимо тільки подумати: на сході „великий русскій патріот" Сталін відрестаровує могутню російську імперію та вводить її на міжнародній ринок, як „желанную невесту" для всіх, хто тільки стужився за старим російським союзником та хто хворіє на німецьку манію переслідування. Отже відкриваються чудові перспективи, такі, які кажуть і славити „патріотичні реформи" нового некоронованого царя-батюшки і дитирамбічно згадувати часи побуту доблестних русскіх войск підчас світової війни на Галицькій Землі. І все булоб „благополучно", якби не кляті мазепинці, джерело всіх клопотів: отож тії мазепинці перестали бути покірними баранками, що їх можна стригти во імя гасла „собірання русскіх земель" і пильно глядять на пальці та практичну роботу, не цураючись казати світові правду про сутній характер москвофільства, працюючого ад Московіє максімам ґльоріям. Поруч із цим ситуація москвофілів ще й тому така складна, що 1) не зважаючи на дотеперішню невдачу „нормалізації", що найбільшою радістю проймає москвофільські серця, у польському громадянстві таки існує вже поважний гурт одиниць, які злають собі справу, що одночасно ставити на українство і „русских" — річ неможлива і що порівнання між тими двома величинами виходить для „русских" розгромлююче, і 2) при всій боротьбі українців з польськими антиукраїнськими ходами зріст української національної свідомости поступає у масах вшир і вглиб, а ряди свідомих „русских" у Галичині на очах топніють.

Не дивниця, що серед таких умовин наші москвофіли тратять рівновагу духа і кидаються, як риби об лід. До чого може довести такий стан нервів — доказує останнє число „Русскаво Ґолоса" (з 24. п. м.). Три четвертини його присвячені пашквілям на українців. Вступна стаття викликана промовою посла З. Пеленського про „Народній Дім", найбільшу москвофільську болячку. У тій статті маємо такий горох з капустою: безсила лють на УНДО, яке „співпрацювало з Берліном та далеко неплятонічно кокетувало Москву" (!!); ревеляція, що „майже половина малорусскаво населенія" Галичини відкидає назву український, розуміючи, що його змістом стало „ренеґатство супроти історичного минулого та національного характеру краю", призная, що „Народній Дім" „мав за ціль — боротьбу з українством"; інша ревеляція, що коли будували Народній Дім у Львові, то про існування українців взагалі „ніхто не знав"; обурення, що такому льояльному супроти Польщі русскому челавеку", як п. Копистянський, закидається виховування питомців бурси Нар. Дому у московському дусі; врешті патетичну промову до премієра Складковського, що уряд від біди, може посадити Міхала Бачинського до криміналу, але хай тільки не дозволить надалі мазепинцям посягати на русскій маеток...

Очевидно, що нас уже давно перестали хвилювати „наукові теорії" чорної сотні з „Русскаво Ґолоса". Це речі радше веселі, а смутком віє від них лише постільки, поскільки кожна патольоґія має у собі елемент трагізму. Всетаки не вадилоб і москвофільським вожакам бути трохи більш послідовними: коли вони так страшенне лаються на УНДО, то їх короткій памяті пригадаємо, що саме головний редактор „Русскаво Ґолоса" зголошувався на спільника до того УНДО підчас виборів у 1930 році і що тоді не лякали його ті всі страшні прогріхи, що їх він нині УНДО-вню закидає. Далі: не розуміємо, чому ґазета, писана у літературній російській мові, обурюється на закид, що її однодумець, однопартійник і звеличник „русскій челавек", виховує у довіреній собі бурсі дітей у російському дусі?! Адже це річ цілком ясна і п. Копистянський кривив би душею, колиб робив інакше. Дуже теж приємно почути, що п. Каренін не має нічого проти того, щоб п. Міхал Бачинський відповідав за „разореніе" Народнього Дому, але він мабуть забув, що у тому разореніі приймали участь саме „русскі" установи й організації та й окремі „русскі" вожаки (бо хтож такий п. Міхал Бачинський, колишній старшина Денікінської армії?!), які всі разом уважали Народній Дім дійною коровою...

Коли вже мова про Народній Дім, то варта зазначити, що у тому самому числі „Р. Ґ." є отвертий лист Н. Третяка, як одного з „законних власників" Народнього Дому до п. А. Копистянського: чому він не інформує „русску" прилюдну опінію про скандалістику, яка виходить на верх при розгляді стану Нар. Дому теперішньою тимчасовою управою Н. Дому, куди й він, п. Копистянський, належить. Українські члени тієї тимчасової управи (каже п. Третяк) алярмують українське громадянство всякими подробицями, навіть порушують ці справи на соймовому терені, а „русскій" член нічого нікому не каже...

Мабуть у звязку з цими двома подіями: промовою посла Пеленського у соймі та цим невдоволенням „законних власників" типу п. Третяка **д-р А. Копистянський — як зачуваємо — зрікся участи у тимчасовій управі Народнього Дому у Львові. Коли це правда, то на його місце вступає д-р Хиляк, адвокат із Жовкви, „істінно-русскій челавек", голова РСО.** (Співпраця з тим добродієм у спільному виділі буде справжньою розкішю для українських громадян: заздалегідь їм співчуваємо).

Про те, наскільки галицьке москвофільство допомагає зростові комунізму та зазублюється спільними з ним цілями і спільним московським комплексом — напишемо окремо: статтейка „Сучок і бревно" у тому самому числі „Р. Ґ.", дає для цього знамениту нагоду.

—о—

ВИБОРИ НОВОГО РЕКТОРА У ВИЛЬНІ.

В суботу 23. ц. м. відбулися у Вильні вибори нового ректора виленського університету. В першім голосуванні вибрали проф. д-ра Яковіцького, який вибору не приняв, у другім голосуванні вибрали проф. д-ра Патковського, який теж вибору не приняв. Щойно після третього голосування вибрали новим ректором проф. д-ра В. Станевича, який приняв вибір і виїхав негайно до Варшави на конференцію з мін. Свентославським.

Те, що Рідна Школа чинить —
І тобі добра причинить.
Тож варто їй помагати —
Самого себе скріпляти.

Мобілізація в Туреччині.

СЕСІЯ РАДИ ЛІҐИ НАЦІЙ.

Несподівано покликали під зброю турецьких артилерійських старшин з річників 1897. до 1910. Та подія викликала чимале враження. Вяжуть її зі сесією Ліґи Націй; мабуть тим шляхом хоче Туреччина робити на неї натиск.

Тимчасом у Женеві переговори в справі санджаку Александретти мало поступили; ведуть їх покищо експерти-правники.

Найпопулярніші два проєкти розвязки питання Александретти: Перший — залишити на 3 роки санджак під французьким мандатом, коли тимчасом решта Сирії буде вже незалежна. Другий — відложити ратифікацію французько-сирійського договору до часу, аж справа Александретти буде зліквідована.

Крім того Рада Ліґи Націй займалася справою гіґієнічних умовин у Мадриді, Данціґом та кількома дрібними питаннями.

НОВИНКИ.

— **6. лютого Всестудентські Вечерниці** відбудуться у всіх салях Народнього Дому. 162

— **Памятайте,** що в неділю 24. I. Дансінґ-Брідж у Клюбі Українських Еміґрантів пл. Бернардинська ч. 2. I. п. Початок в год. 6.30 попол. Джез I. Костюка. 126

— **Ревія моди.** Наближається карнавал. Час найбільшого зацікавлення жіноцтва модою та її витворами. Безпосередньо перед початком цьогорічного карнавалу відбудеться ревія моди „Труду". Ця рікрічно повторювана, все дуже цікава імпреза, дасть нам змогу зорієнтуватись, якими напрямками йде цьогорічна мода. Вона дасть нам нагоду переконуватись наочно, що для нас із того буде найвідповідніше і корисне. З такого перегляду мод можна неодного навчитись. Він накреслює коротко і маркантно характеристичні моменти моди. Нам лекше рішатися, що саме вберемо на карнавал. Але хто лишиться цього року дома і той побачить чимало цікавого для себе. Все від звичайного раннього одягу до вечірньої тоалети пересунеться перед нашими очима. Навіть цьогорічні весняні моделі побачимо на цьому показі. Але не тільки зорові враження чекають нас при такому перегляді мод. Побачимо там прегарні сукні, танки Дарії Нижанківської, Ірени Соколовської та віри Стрільчуківної, почуємо теж живе слово: Лени Голіцинські, яка займеться конферансієркою. Фахові пояснення даватиме пані Еля Олесницька. Почуємо на цьому вечорі спів пані Надраги і вокального жіночого квартету „Богема". Теж наші фірми возьмуть участь у тому показі. Капелюхи фірми „Міка", „Мак" і пані Бережницької прикрасять голівки наших пань, а прегарні футра Глушевського їх постать. Косметичні фірми „Дістінкціон" і „Ева" зроблять наші пані принадними. Одним словом рішуче треба піти **25. п. м.** на ревію „Труду" в салі Ріжнородностей пів до восьмої вечором. Білети можна дістати в „Труді" Ринок 39.

— **Т-во „Молода Громада",** Т-во Українських Студ. Львів. Політехніки „Основа", Т-во Укр. Студ. Медиц. і Фарм. „Медична Громада", Т-во Укр. Студ. Ветеринарійної Мед. „Ватра" і Самодопомогове Т-во Укр. Студ. В. Ш. З. Т. у Львові уладжують у 18-ті роковини бою під Крутами святочну академію в дні 31. I. 1937 в салі Театру Ріжнородностей в год. 12.15 вполудне.

— **В церкві СС. Василіянок** при вул. Зиблікевича у Львові по тихій Службі Божій в 11. год. співатиме хор кожної неділі почавши від 24. січня ц. р. аж до Стрітення коляди.

— **Книжковий ярмарок у Львові.** Українське Товариство Бібліофілів у Львові задумує влаштувати книжковий ярмарок, в якому продаватимуть самі автори свої книжки з автографами. Ярмарок відбудеться 2. лютого 1937. р. вечором в салях „Бесіди" (Рутовського 22). Візьме в ньому участь кільканацять українських авторів. Ярмарок попередить вступне слово і деклямації вибраних творів із книжок, що будуть на продаж. Мається тут на увазі передовсім найновіші видання, а зокрема книжки, що будуть відзначені літературними нагородами Товариства Письменників і Журналістів та Українського Католицького Союзу. („Українська Книга").

— **Папа Пій X. на фільмі.** Нас повідомляють що від вівтірка 26. січня одинокий католицький кінотеатр „Пакс" у Львові висвітлюватиме велику репортажну фільму з життя хворіючого під цю пору папи п. н.: „Папа Пій XI. говорить до тебе".

— **Вільні посади в судівництві.** На основі урядового вісника міністерства справедливости є вільні посади між іншим: суддів начальників у Бережанах, Мостиськах і Сіняві; городських суддів у Белзі (2 становища), Янові, Кутах, Мостах Великих, Немирові, Підгайцях, Перемишлі, Щирці і Жовкві, предсідника суду праці у Львові.

— Морози і школи. На основі розпорядку міністерства освіти з 1922. р. шкільна молодь при — 20 ст. Цельзія може не ходити до школи, щоб охоронитися від шкідливих наслідків морозу. Школи при такій температурі можуть бути замкнені, особливо коли нема опалу або кляси з причини лихих печей не даються огріти до температури + 10 ст. В багатьох школах львівського і станиславівського воєвідства з причини морозів уже припинили науку.

— Епільог убивства селянського діяча в Настасові. В першій половині лютого ц. р. відбудеться в Тернополі судова розправа проти вбивників селянина Лапчака Михайла, визначного діяча в Настасові. Перед судом відповідатиме 23 комуністів, односельчан Покійного, які, як відомо, напали і знищили читальню „Просвіти" та приватні доми в Настасові. За безпосереднє вбивство бл. п. Лапчака будуть відповідати Іван Куріца і Михайло Цимбалістий.

— Хто виграв на льотерії? В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі виграні: 50.000 зол. на ч. 182074; 10.000 зол. на чч.: 50880, 75455, 75850, 120678; 5.000 зол. на чч.: 72308, 88728, 130452; 2.000 зол. на чч.: 29346, 35162, 41173, 81729, 84448, 90869, 139177, 173056 174028; 1.000 зол. на чч.: 2193, 4103, 9008, 12729, 18017, 22273, 26337, 32603, 33463, 37097, 45756, 47631, 53614, 61763, 62512, 70353, 77053, 78936, 84633, 86481, 102570, 114847, 124820, 128936, 137494, 152124, 166493, 169520 169957, 172866, 174792, 185041, 185679, 186596, 189657.

— Арештування. У Вербові пов. Бережани поліція перевела 18. ц. м. ревізію в абсольвента гімназії Михайла Семчишина і Дмитра Стецюка та арештувала їх. Обох відставлено до слідчого суду в Бережанах. В Потоці тогож повіту арештовано Василя Лихолата, що недавно вернувся із вязниці, відбувши 3-літну кару, засуджений за належання до ОУН.

— Строга зима панує в середущій Европі дальше, причому температура доходить в північних сторонах до 25 ст. нижче зера. В Галичині мороз держиться в межах 12—18 ст. Велика студінь загрожує озимим засівам, що не вкрились достаточною верствою снігу. Загрожені теж овочеві дерева, що можуть вимерзнути. Одночасно між населенням шириться грипа. Незвичайні морози навістили Буковину та Басарабію, доходячи до 30 ст. Багато людей замерзло.

— Парцеляція на Поділлі. При кінці минулого року затвердили в тернопільськім воєвідстві парцеляцію двірських обшарів: у борщівському повіті: Дижнячка, Острїг і Горошова; у заліщицькому повіті: Нирків, Королівка, Новосілка Костюкова; у золочівському повіті: Плугів; у копичинецькому повіті: Городниця; у чортківському повіті: Косів, Джурин і Ромашівка.

— Трамваєва катастрофа у Львові. На вул. Городецькій біля костела св. Анни вискочив із шин службовий трамваєвий віз, до якого була причіплена льора. Віз посувався якийсь час їздою і був би виїхав на хідник, якби не наїхав на перешкоду, якою був звичайний пекарський віз з пекарні „Здоровля". Візник Павло Чума впав на землю і легко потовкся, а трамваєвому моторовому Жураковському здавило грудну клітку. Крім того пекарський віз потрутив прохожу Софію Худобу з Клепарова, яка впала на землю і розчерепила собі голову. Обоїх відставлено до шпиталю. Причиною катастрофи була зіпсута гальма трамваєвого возу.

— Тайну горільню викрито в Томашівцях пов. Калуш у господаря Петра Черкаса. Уладження горільні сконфісковано, а конкурента спіртного монополю потягнено до карної відповідальности.

— Ще вертаються з російського полону. Гранична сторожа в Кулачині снятинського повіту придержала під закидом нелегального переходу границі з Румунії до Польщі польського громадянина Мих. Сарлея. Він оповідає, що в 1916 р. дістався в російський полон, блукав по світі і тепер вертає до рідного краю. В останніх часах перебував у Басарабії, але румунська влада не дала йому права побуту.

— Львівська хроніка. При вул. Вейській ч. 19. на Замарстинові повісився в шопі безробітний, 38-літній Юліян Мартинович. — В мешканні Францішки Кузьмів при вул. Францішканській ч. 14 зачадився на смерть 3-літній син, створивши дверцята від печі. — Поліція закрила в місті 14 бюр посередництва праці за недодержання правних формальностей, а їх власників потягнено до карної відповідальности. — Пропала без сліду 15-літня Гелена Маселек із Голоска Вел.

— Краєва хроніка. Під Станиславом при вул. Хриплинській знайшли тіло 18-літної дівчини, переїхвної потягом. — Під потяг, що їхав з Витоди до Долини кинувся Михайло Мартинишин із Велдіжа. Причиною самогубства була нещаслива любов. — В Серафинцях і Ясеневі Пільному пов. Городенка замкнено школи з причини одри, яка шириться пошесно серед шкільної молоді.

— Жертви денатурату. Господар Дмитро Ілюк у Жабю пов. Косів уладив у своїм домі забаву, на яку запросив гостей. Почастував їх горівкою, яку сфабрикував із денатурованого спірту і сам її пив. Наслідком затроєння Ілюк і Степан Фреюк умерли, а інші учасники забави лежать хорі.

— Помилка санітарки спричинила смерть хорого. У військовому шпиталі у Варшаві піддали вояка Жолну хірургічній операції, причому стан хорого був тяжкий. Лікар д-р Вишнякі звелів санітарці Ванді Отовській вприснути розчин фізіольогічної соли, причому вказав на реторту, що стояла на полиці. Санітарка взяла одну реторту і наповнивши прискавку рідиною, вприснула її хорому. Після того вона ствердила з жахом, що помилилася, вприснувши борового квасу замісць фізіольогічної соли. Про фатальну помилку повідомила негайно лікарів, які почали вояка рятувати, але він до трьох днів помер. Тому що вже 12 грамів борового квасу спричиняють смерть, а санітарка вприснула майже подвійну скількість, її потягнули до карної відповідальности за спричинення смерти через необережність. Крім того родина вояка виступила проти державного скарбу зі скаргою за відшкодування.

— Вічна ондуляція причиною смерти. Мешканка Нового Двору, Гокерівна зробила собі недавно в одного варшавського фризієра т. зв. вічну ондуляцію. Вернувшись додому, вона занедужала і померла. Лікарі ствердили, що причиною смерти була ондуляція, яку хора зробила собі в часі болів голови.

— Большевики продають людські кістяки. Важну позицію в совітському біляпсі товаровоі виміни зі Зл. Державами є експорт людських кістяків. Торік большевики вивезли до Зл. Держав 6.000 кістяків, по ціні 100 до 120 долярів. Центральне виробництво того експортового товару находиться в Ленінграді, куди „сирівець" приходить у величезній скількости із Соловецьких островів та совітських вязниць. Свою безконкуренційність в ділянці доставки кістяків большевики зачинають теж використовувати і в останньому часі піднесли ціни на цей „товар".

— Жахлива повінь в Америці. Води ріки Огайо з доплинами піднеслися наслідком зливних дощів у деяких сторонах на 18 метрів і залляли великі простори в стейтах Пенсільвенія, Вірджінія, Огайо, Меріленд, Кентекі, Індіяна, Ілінойс, Тенісі, Арканзас і Місурі. Стокількадесять родин находиться без даху над головою. Найбільше потерпіли міста Сінсінаті і Люісвіль. Половина останнього міста находиться під водою. В Пітсбурзі заляло цілу торговельну дільницю, в Портсмесі 43 тисячі мешканців відрізала вода. Влада переводить евакуацію цього міста. В ратунковій акції бере участь військо. До стейтів, навіщених катастрофою повені, вирушили сотки самоходів, моторових лодок і потягів з харчами і теплою одіжою, одначе мороз і сніговія утруднює ратункову акцію. Побоюються пошести тифу. Вода в ріці Огайо підноситься дальше.

— Чудотворний чернець. Як повідомляє канадійська преса, в Монтреалі помер у віці 91 літ чернець о. Андрій, відомий з багатьох чудесних оздоровлень. Приходили до нього тисячі побожних з Канади і Зл. Держав. Із датків цих людей він зібрав 5 міліонів долярів і за ті гроші побудував „базиліку св. Йосифа", одну з найвеличавіших церков у Монтреалі. В його похороні взяло участь коло 600 тисяч осіб.

— Катастрофа літака. Літак, що перевозив щодень англійські часописи із Кройдон до Бурже, знайшли розбитий біля Тітсей Гіль у ґрафстві Сарей. Пільот і механік згинули.

—o—

З кіна.

КІНО „МАРУСЕНЬКА": „БАНДЕРА".

Французька фільма на підставі повісти відомого письменника Пер Мак Орляна; у головних ролях Жан Ґабен та Аннабелля.

Атмосфера подібна як у відомій фільмі „Бенґалі" та тих, що відтворюють життя в африканській чужинецькій леґії. Молодий парижанин, чутливий, здоровий і гарний, убиває когось за щось і втікає до Барсельони. Тут нужда і розпука приневолюють його шукати забуття у військовій службі, найгіршій, яку можна собі уявити: наємного добровольця в чужій армії. За ним стежить невідступно якийсь підозрілий тип, що відбирає йому охоту до життя. На короткий час утікач і вояка находить забуття у знайомости з гарною, молодою арабкою, з якою навіть жениться. Після цього йдуть сцени боїв з арабами на пустині — сцени жорстокі, які можуть оглядати люди тільки із сильними нервами. Фільма добра, безнадійно сумна.

КІНО „АПОЛЬО": „РОЗВІД ІЗ ПЕРЕШКОДАМИ".

Давно небачена Анні Ондра у погідній віденській комедії. Молода дівчина виходить заміж, діставши на дорогу нового життя раду від своєї мами тримати свого чоловіка гостро. Таку саму раду дістає її чоловік від свого тестя. Подружня подорож кінчиться, чи точніше: переривається на якійсь залізничій стації, звідки молода дівчина із поличником замісць пестощів вертається до міста з постановою розвестись. Після цього йде звичайна комедія з усякими непорозуміннями щодо осіб на тлі гарної альпейської природи. Ця гарна природа рятує банальні, хоч і веселі сцени. Анні Ондра не дає ні своєю грою ні ситиуаційними жартами нічого нового. Її партнер Ганс Сонкер, гарний, 100-відсотковий амант, — його приятель нецікавий кандидат на коміка. У двох-трьох сценах знаменита стара Аделя Шандрок.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ВАРВАРА РАДЗИВИЛІВНА".

Фільма на тему відомої трагедії польського короля, що закохався проти волі своєї матери, всевладної Бони, у доньці Радзивила і не хотів оженитись із французькою княжною. Сценарист і режисер пробували погодити вимоги пересічного глядача ласого на любовну історію з вимогами ширшого історичного тла і — не могли дати собі ради з обома плянами водночас. Кохання закоханої пари має тільки оттакі собі зворушливі сцени, із історичного тла залишається тільки соймова, трохи живіша сцена. Головну ролю грає стилево, хоч мало оригінально Ядвіґа Смосарська, на жаль не маючи відповідних партнерів. Поруч неї найкраща креація королеви Бони, та маленькі, чисто епізодичні рольки — французького посла та писаря-черевання. Станьчик попросту недоладний, король — блідий.

Хоч бурі бють і громи бють
І в горю серце тоне —
Та вже не вбє нас вража лють,
Не розірвуть кордони.
Бо ясне сонце вже з імли
Зійшло на нашім полі,
Юнацтва тисячі зросли
У нашій „Рідній Школі".

Дописи.

РОГАТИНЩИНА.

Голос села. Дня 9. ц. м. відбулася в Підмихайлівцях (пов. Рогатин) нарада представників /усіх місцевих установ. На ній зреферовано дотеперішні змагання Т-ва „Просвіта" серед українського народу з сильним підчеркненням труднощів і перешкод в освітній роботі. По рефераті приявні приняли однодушно постанову такого змісту: 1) Зібрані представники місцевих установ, як члени Т-ва „Просвіта", пересилають Головному Виділові Т-ва „Просвіта" заяву повного довіря, пошани і безоглядної дисципліни. 2) З обуренням осуджують поведінку ріжних лівих і найлівіших елементів (радикалів та комуністів), які у своїй пресі ведуть гидку, кирпичу роботу супроти Головного Виділу Т-ва „Просвіта" на те, щоб ослабити „Просвіту" ослабити її змагання, а то й знищити. 3) Взивають всі читальні „Просвіти" в краю та все громадянство дати моральну й матеріяльну підтримку Головному Виділові Т-ва „Просвіта" в його тяжкій та відповідальній роботі. 4) Взивають всі читальні перестати передплачувати розкладові часописи, а їх клеветникам відповісти творчою працею на всіх ділянках народнього життя, передовсім на освітньо-виховній ділянці, масовим членством Т-ва „Просвіта" та збільшенням датками на „Дар Просвіті". 5) На скріплення праці „Просвіти" складають приявні 80 зол. зі закликом до всіх установ Рогатинщини піти слідами Підмихайловець. Підмихайлівці — це невеличке село. Зібрана квота є направду поважною жертвою. Ще один доказ, як багато доброго можна зробити при добрій волі і сильному хотінню. Це відрадне явище треба з радістю повитати. Село переходить від слів до діл. Бере воно в оборону свою найбільшу по церкві цінність, якою є „Просвіта". Стає в одну велику лаву оборонців освітнього діла. В тій лаві не повинно забракнути ні одного села, ні одної установи.

ЧОРТКІВ.

З життя читалень „Просвіти". До найкраще зорганізованих і найрухливіших передміть Чорткова належить безсумнівно Долішня Виґнанка. Має вона добре ведену кредитову кооперативу „Єдність", т-во „Сокіл" і чит. „Просвіти". У членів читальні зродився гідний наслідування плян — побудувати у спіль

з кооперативою власну домівку. Працюють над добуттям потрібних фондів, у чому інтенсивно і з добрим успіхом працює аматорський гурток, що кожного року дає кілька вистав, з яких дохід приділює до фонду будови. Чергова вистава того гуртка під наг. „Четверта заповідь" відбулася 9. ц. м. (третього дня Різдвяних Свят). У підготову вистави вложено багато праці, аматори опанували свої ролі і їх не тільки вивчили, але — що важніше — їх зрозуміли та в грі їх пережили. Вистава випала в цілости бездоганно, учасники розійшлися вдоволені і з повним признанням для аматорського гуртка. Члени аматорського гуртка самі міщани, під проводом свого режисера п. Тарнавського, також міщанина, перейняті своєю культурною й організаційною місією, дають запоруку, що будуть продовжувати свою працю та що своїм прикладом заохотять до праці міщан інших периферій міста. — Хор чит. „Просвіти" в Джурині під управою організатора Філії „Просвіти" п. О. Накловича дав 10. січня ц. р. в Чорткові концерт колядок і щедрівок. Члени хору — хлопці й дівчата — селяни, голосовий добір і вишколення дуже добре. Замітна у співаків інтеліґенція, що дає їм змогу відчути і передати почування. Порівнюючи джуринський хор з іншими, приходимо до висновку, що це під теперішню пору найліпший хор у повіті, чи не ліпший від „Чортківського Бояна" — І чортківський аматорський гурток і джуринський хор вив'язалися добре зі свого завдання; не можна того сказати про громадянство Чорткова. В одному і другому випадку на салі були міщани і дуже мале число нашої інтеліґенції. Не було навіть голов усіх наших установ, не було священиків (навіть на вечері колядок і щедрівок!), не було тих, що їх кожного дня можна стрінути в так званій „Бесіді" при картах, що промовляє за тим, що в них ні часу ні грошей не бракує. Такого відношення до гарних почнів не можна хіба нічим оправдати.

З життя Т-ва „Рідна Школа". Як кожного року, так і цього — як зрештою в цілому краю — колядовано в Чорткові на потреби Рідної Школи. А потреби ті немалі. Кружок „Рідної Школи" в Чорткові удержує дві школи — гімназію і вселюдну. На жаль, вислід коляди не стоїть у ніякому відношенні не то до потреб Рідної Школи, але — що гірше — до спромоги українського населення міста. Доходу з коляди в Чорткові є к. 270 зол., себто 4 і пів сотика на особу (на 6.000 українського населення), тоді, коли одна з найменших щодо населення й одна з найбідніших місцевостей — Звіголь — заколядувала 20 зол., себто по 8 сот. на душу (250 українських душ). Причина малого доходу з коляди в Чорткові лежить у недостаточній її підготові; виною тут з одної сторони молодь, бо ходила колядувати тільки одна партія, зложена заледви з 5 осіб, які навіть при найліпшій волі не могли обійти цілого міста, а інші — за прикладом декого зі старшого громадянства — воліли грати в карти; з другої сторони завинила Старшина Кружка, що тої справи не допильнувала.

ТЕРНОПІЛЬ.

Свято 22. січня. В пятницю 22. січня п. р. в год. 7 веч. відбулося в Тернополі свято 22. січня, присвячене великим подіям визвольних державницьких змагань нашої найновішої історії. Велику салю Міщанського Брацтва виповнили вщерть місцева українська інтеліґенція, міщанство й молодь числом к. 500. Святочні сходини отворив відповідною короткою промовою проф. Іларій Брикович. Реферат про історію і значіння наших визвольних державницьких змагань найновішої доби та про два найбільші акти нашої історії з 22. січня і їх морально-виховне значіння для сучасности й майбутности виголосив посол д-р Степан Баран. Опісля д-р Вол. Лисий розказав свої спогади з Києва з часу проголошення універсалу злуки з 22. січня 1919 р. і нарад Трудового Конгресу. Святочні сходини закінчив короткою промовою проф. Іл. Брикович, після чого присутні відспівали національний гимн.

—o—

Спорт.

ГАКІВКА.

Чорні — Україна 4:2 (1:2. 3:0, 0:0). Вислід мистецьких змагань України з Чорними, мистцем Львова і цілої Польщі, є справжньою несподіванкою, бо всі ворожили високу програну гаківкарів України. Змагання з Чорними були найкращими змаганнями нашої гаківкової дружини в цьому сезоні. Вже по кількох хвилинах Україна вела 2:0 зі стрілів Бучацького і Диня II. Чорні добули в першій терції всього одні ворота. Одначе молоді гаківкарі України не видержали в 2-ій терції темпа й у висліді програли змагання 4:2.

Лєхія — Погонь 2:0 (1:0, 1:0, 0:0). Погонь грала незле, але не вміла використати догідних ситуацій. Ворота для Лєхії добув Труш і Катола. Таким робом Лєхія здобула віцемистецтво округи.

КОМУНІКАТИ.

Відчит у К. Л. К.

В середу 27. ц. м. відбудеться в домівці К. Л. К при вул. Домініканській ч. 11 реферат інж. А. Палія на тему „Роля К. Л. К. в українському спорті". Взиваємо всіх членів львівської Філії К. Л. К. конче прийти. — **Виділ Філії К. Л. К. Львів.**

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Гаківкарі України гратимуть у неділю 24. ц. м. товариські змагання з Цукровнею в Ходорові.

Перші мист. змагання Руси в державній чеській лізі мають відбутися 14. лютого в Ужгороді зі Спартою. Русь робить заходи, щоб змінити речинець цих змагань тому, що в тому часі неможливо ще грати в Ужгороді. Незалежно від цих заходів Русь старається скріпити свою дружину новими грачами. Вже мабуть до перших мистецьких змагань виступить Русь у скріпленім складі з б. напасником Богемінас Кореном, правим лучником Жіденіцн Непалем і середущим помічником ганацької Славії Цезарем у складі.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Богдан Жарський: КУЧЕРЯВІ ДНІ. Поезії. В-во „Голос зпад Буга". Сокаль 1936. Стор. 32. 16°.

Михайло Середа: ГРИЦЬ ПОПСУЙШАПКА. Побутове оповідання з часів заселювання Слобідської України. Діточа Бібліотека ч. 11. за листопад 1936. В-во „Світ Дитини", Львів 1936, стор. 44, 16°.

Олег Підгірський: ЯК РОМЧИК СТАВ ПЛАСТУНОМ. Веселі пригоди одного хлопчика. Діточа Бібліотека ч. 12. за грудень 1936. В-во „Світ Дитини", Львів 1936, стор. 32, 16°.

Йоган Де-Геер: АРМАГЕДОН. Місто суду Божого над народами. Wydawnictwo religijne. Bolesław Götze, Warszawa 1, ul. Polna 64. Стор. 108, 8°.

І. Монюк: КУКУРУЗА — на правах рукопису (Як поліпшити вроду кукурузи на Підкарпатті). Дівакі на Мораві 1937. Стор. 64, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. Р. IX., ч. 1. за січень 1937. Зміст: Микола Матіїв-Мельник: В підкови крешуть коні... — Музей історично-воєнних памяток. — І. К.: День 22. січня 1919 р. в Києві. — Вол. Савченко: В 1917 р. українці вояки не руйнували фронту. — Хв. С.: Сумерк київської Печерської Лаври. — Ф. Невестюк: Україна мене кличе... — І. Світ: Український штаб у Владивостоці. — Домет Оліянчин: Спогади про культ.-осв. працю на Підляшші, Поліссі й Волині в 1917 р. — Федь Триндик: Перервана лекція. — Рецензії і замітки. — Всеволод Петрів: Житомирська юнацька школа. — Бібліографія.

СВІТЛО Й ТІНЬ. Р. IV, ч. 12 (35) за грудень 1936. Зміст: Третій конкурс „Світла й Тіни". — Степан Ожга: Наука, як дивитися. — Д-р Г. Фріас: Напруга у краєвидному образі. — Ю. Іванів: Правильне наставлення на гостро. — С. Кравців: Рецепти виявлювачів. — В. Пронь: Електричний запальник до магнезійного порошку. — І. загально-польська студ. виставка мист. фотографії. — Новини фотопромислу. — З нашого досвіду. — Що читати. — Вісти з УФОТО.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК, орган Лікарської Комісії Н. Т. Ш. і У. Л. Т-ва. Львів 1 листопада 1936: Р. XIV. Ч. 6. Зміст: О. Фіпяс: Анрі Дюнан та його діло.— Софія Парфанович: Задержання ложисьва після пологів. — Г. Дмитрів: Автоуротерапія. — Хроніка сходин У. Л. Т. — В. Гармашів: Причинові чинники лисіння. Р. Сліпий: Відповідь. — З медичної преси. — Новинки.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж. 27. грудня 1936 р. і 10. січня 1937 р.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

СТАРИЙ САМБІР:
24. І. Чорногора в огні (Довбуш).
25. І. Муж двох жінок.
26. І. Шаріка.
27. І. Вій.
Зі Старого Самбора їде театр до Самбора і Дрогобича.

Великий Театр:

Неділя, 24. І. год. 3.30 попол. Ціни найнижчі „Пігмаліон". Год. 7.30 веч. „Подружжя".
Понеділок, 25. І. год. 7.30 веч. „Подружжя".
Вівторок, 26. І. год. 7.30 веч. „Подружжя".

Кіна.

АПОЛЬО: „Розвід із перешкодами" з Анною Ондра.
АТЛЯНТИК: „Варвара Радзівіллівна".
ВАНДА: „Втеча", „Для тебе співаю".
ҐРАЖИНА: „Панна Лілі" з Франціскою Ґаль.
ЕВРОПА: „Буде краще" із Щепком і Тоньком.
КАСІНО: „Так кінчиться кохання" з Павлею Веселі.
КОЛІСЕЙ: „Небезпечний фліpт", „Навіщо працювати" з Фліпом і Флапом.
КОПЕРНИК: „Білий янгол" і кольоровий додаток.
МАРУСЕНЬКА: „Бандера" (Еспанська чужоземна леґія).
МЕТРО: „Світ сміється" і „Любовні маневри".
МІРАЖ: „Виправа на планету Монго".
МУЗА: „Король жінок".
ПАКС: „Сеноріта в масці" і „Велика подія".

ПАЛЯС: „Конфеті".
ПАН: „Жайворонок" із Мартою Еґерт.
РАЙ: „Боротьба з большевиками" („Герої Сибіру").
СВІТ: „Боротьба з большевиками" („Герої Сибіру").
СТИЛЕВЕ: „Малий льорд", ревія: „Геть з війною!"
ТОН: „Ловець пригод" і муз. додаток.
УТІХА: „Геройський форт Дуомон" і ревія.
ХИМЕРА: „Маєрлінг".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Озеро Ґарда".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 24. січня 1937.

Білгород (437) 18.40 Нар. музика, 19.50, 20.00 Пісні, 20.40, 21.00 Орх. концерт. **Братислава** (299) 10.25 Діточі пісні, 18.15 Форт. квінтет Двожака, **Будапешт** (550) 12.30, 22.25 Циг. музика, 17.05 Сальон. музика, 18.10 Джез. музика у вик. муринської орхестри, 20.45, 21.00 Концерт „Ті чотири", вок. концерт. **Відень** (507) 11.45, 12.00 Симф. концерт Дем. Калімахос (флет), 12.55, 17.35, 18.00 Розв. музика, 15.40 Форт. квартет Е. Корвавте у вик. солістів, 20.00 Балади, 20.05, 21.00 „Бавара" драма А. Борнштайна. **Кошиці** (259) 18.00 Для Закарпаття. **Міляно** (369) 12.20 Камер. музика, 13.45 Розв. концерт, 14.30, 15.00, 18.00 „Приятель Фриц" оп. Масканія, 19.30 Розв. музика, 20.40, 21.00 Комедія, 22.15 Орх. концерт. **Мінхен** (405) 9.30 Давня музика на дуті інструменти, 12.00 Концерт військ. орх., 15.00 Розв. концерт, **Мінхен** (405) 9.30 Давня музика на дуті інструменти, 12.00 Концерт військ. орх., 15.00 Розв. концерт, 18.00 „Ангели ім Блют" авд. Г. Клапа, 20.00, 21.00 Вечір мельодій П. Лінке, **Париж** (1648) 13.00 Орг. ресітал, 14.00 Легка музика, 16.00 Пісні, 16.45, 20.40 Пісоньки у вик. солістів, 17.00 „Монсіє Ламблен" ком. Ансея, 18.00, 19.00 Легка музика, 20.00 Сценка, 21.00 Діяльоги, літер. авд., **Прага** (470) 9.25 Сальон. музика, 15.00 Трансм. з Нар. Театру, 22.30 Сальон. музика, **Рим** (421) 17.00, 18.00 Симф. концерт, 19.30 Розв. музика, 21.30 Орх. концерт, 22.20 Концерт хору італ. співаків, 22.45 Танк. музика.

Понеділок, 25. січня 1937.

Білгород (437) 19.50, 20.00 Нар. пісні 22.20 Камер. музика, **Будапешт** (550) 12.05 Солісти, віольонч., форт., 18.00 Концерт військ. орх., 19.00 Циг. музика, 20.10, 21.00 Концерт фільг. орх., **Відень** (507) 12.00 Літер. авдиція, 17.20 Наук. відчит, 17.40 Оп. арії та дуети, Г. Шрот сопр., К. Фухс барит., 20.00 Розривк. концерт 21.00, 22.00, 12.20 Симф. концерт, **Кошиці** (259) 17.25 Словацькі нар. пісні, 18.00 Для Закарпаття. **Міляно** (369) 17.15 Танкова музика, 19.00 Розривкова музика, 20.40 21.00 Симф. концерт, 22.00 Вибір мельодій і пісеньок, **Мінхен** (405) 12.00 Веселе полудне, розривк. концерт. Вальденаь альт, Фогенавер барит., **Париж** (1648) 18.15 Легка музика, 14.15 Вок. концерт, 18.15 Форт. ресітал, 21.00 Спів. ресітал, **Прага** (470) 18.20 Суїта на квартет і голос Фаєртаґа, **Рим** (421) 17.15, 21.00 Орх. концерт, 20.40 Скрипковий ресітал Аніко Поліча.

Вівторок, 26. січня 1937.

Білгород (437) 18.00 Нар. пісні, 20.00. 21.00 „Вальківія" оп. Вагнера. **Братислава** (299) 15.10 Мадярські нар. пісні. **Будапешт** (550) 12.05 Циг. музика, 18.30 Сальон. музика, 19.30, 20.00, 21.00 „Турандот" оп. Пучінія. **Відень** (507) 12.00. 13.10 Концерт орх., 16.05 Розривк. концерт. Клявс. сопр., Ціглер тенор. 17.20 Оп. арії М. Раїч, сопр., 17.40 Форт. ресітель 20.00, 21.00 Концерт віденської музики, 22.20 Сп. ресітель Р. Моркур сопран, 22.50 Квартет. **Кошиці** (250) 17.30 Словацькі нар. пісні, сальон. орх., **Мілано** (369) 17.15 Камер. музика, 21.15 Орган. ресітель, 22.10 Розривк. концерт. **Мінхен** (405) 12.00 Розривк. Концерт. 16.50 Конц. солістів, 19.00 Квартет. **Париж** (1648) 15.00, 17.15 Літер. авдиція. 16.00 Трансм. із Сорбони. 18.45 Форт. ресітель, 21.20 Огляд гумор. преси, 21.45, 22.00, 23.00 Офенбах'ів фестиваль. **Поага** (470) 15.00. 16.00 Концерт орх., 22.20 Форт. соната Поседьнінія. **Рим** (421) 17.15 Камер. концерт. 20.40 Розривк. музика, 21.00, 22.00. 23.00 „Ріголетто" оп. Вердія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя. 24. січня 1937.

8.00 Сигнал часу, коляди. 8.08 Для села: Хліборобська газетка. Музика з гр. пл.. Шукаймо інструкторів споміж нас. 8.40 Монюшко: Польонез з оп. „Графиня", гр. пл., 8.45 Програма на днині, 8.50 Раншній денник. 10.30 У карнавалі, гр. пл., 12.03 Фільмовий огляд, 12.15 Концерт орхестр і хорів, 13.00 Транс. з Берліна: Розривковий концерт, 14.30 Квінтет, 15.00 Концерт, 15.30 Для села: Самоврядування це сільська школа суспільного життя. Огляд ринків рільних продуктів. 16.00 Реклямовий концерт. 16.15 Ерінів хор у новому репертуарі, гр. пл., 16.35 Театр Уяви: „Вальси панни Людвики", з музикою, 17.00 Концерт орх., Карповська спів; у перерві в год. 17.55 Актуальна гутірка, 19.00 Пієтизм і недискреція в літературі, літер. нарис Бой-Желенського, 19.15 Мішаний концерт. Я. Гайнова мецосопр., форт.. 19.45 Літературні хвилини: Нові поезії Т. Голендра, 20.00 Продовження мішаного концерту, 20.20, 20.21, 20.35 Спортові вістки, 20.0 Політичний огляд, 20.50 Вечірний денник, 21.00 На веселій львів. хвилі, 21.30 Віольончелевий ресітель у супр. форт., 22.00 Орх. концерт, у перерві в год. 22.55 Останні вістки 23.00 Танк музика з гр. плит.

Понеділок, 25. січня 1937.

6.30 Раніщня авдиція, 7.25 Програма на днині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: Серед гарних книжочок, музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт орх. мандоліністів, 12.03 Полудневий денник. 12.50 Що дає Заг. кореспонденційний університет, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господ. вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Французька пісонька, з гр. пл., 15.55 Гутірка про спів. т-во „Бард", 16.00 Пучіні: „Турандот", гр. пл., 16.15 Регіональні барви в польській мові, 16.30 Цигани в музиці, концерт, 17.00 Поляк ін'ціятором соціольогії ростин, 17.15 Скрипковий ресітель, 17.50 Ліс зимою, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Пісоньки зі звуковиків, гр. пл., 18.40 Перемишляни — старе місто, 18.50 Правно-сусп. фейл.: Присвоєння, 19.00 Мала орхестра, спів, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Вечір смішковинно, 21.30 Й. Гас: „День і ніч", суїта на сопр. і камер. орх., Ол. Зброїнська-Рушковська сопран. 22.10 Танкова музика у вик. орх.; у перерві Останні вістки, 23.00 Танкова музика з грам. плит.

Вівторок. 26. січня 1937.

6.30 Раніщня авдиція, 7.25 Програма на днині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл. 11.30 Для молодших дітей: Ой сміяся хліб, сміявся, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музична легенда, гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Похатний промисл, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Легка музика у вик. симф. орх., 15.50 Оповідання для дітей: „Неро", 16.00 „В Еспанії", гр. пл., 16.15 Скринька ПКО, 16.30 Хвилина Ф. Шуберта, гр. пл., 17.00 „Будні п. п. Ковальських", говорена повість, 17.15 Грають дзвони Копенгагену, муз. авд., 17.50 „Чемність" монольоґ, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спорт у містах і містечках: Спорт у Тернополі, 18.20 Легка музика з гр. пл., 18.35 Посмертний тріюмф Сєнкевича, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Наші матуристи, 19.20 Розривк. концерт, 20.00 Симф. концерт, орх. саксофон, гутірка, 22.30 Поет мітів і екстаз (Міціньський), 22.45 Танкова музика: у перерві в год. 22.55 Останні вістки

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.18 88.75, Доляри американські 5.29 і пів, 5.27, доляри канад. 5.29.00—5.26.50, Фльорени гол. 290.40—288.70, Франки фр. 24.70—24.56, Франки швайцарські 121.40—120.60, Фунти англ. 25.59—25.83 Гульдени данц. 100.20—99.80, Корони ч. 16.70—16.20, Кор. дан. 116.04—115.20, Кор. норв. 130.58—129.60, Корони шв. 134.03—133.05, Ліри італ. 24.50 — 24.00, Марки фін. 11.48 —11.10, Марки нім. 122 — 118, Шил. австр. 96.00—95.00, Марки нім. срібні 129 —125.

Акції.

Банк Польський 97.50, Цукор 26.75, Вугіль 16.75, Лільпоп 12.75, Габербуш 37.00.

Папери.

3 поз. інвест. 1. ем. 64.25, серія не нотована, 3 поз. інвест. 2. ем. 65.5, серія ненотована, 5 поз. кон. 52.88, 4 поз. прем. дол. 46.50, 7 поз. стабіл. 445.00, купон 135.95, 4 поз. конс. 51.00, 51.38, 49.38, 49.25, два ост. дрібні.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 23. січня п. р. кооперативам платить за льоко Львів.

1 кг масла десерового бльок. без опакування	2.55 зол
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	2.60 „
1 кг. масло експорт. дає зачет	2.60 „
молоко від 11. І. п. р.	0.14 „
яйця	4.00 „

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 23. І. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої птиці льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички І. кл., добре умясневі, повногрудні	1.10 зол.
Індики І. кл., добре умясневі, повногрудні	0.95 „
Курки молоді І. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг. вгору	0.95 „
Качки товщеві І. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.10 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОПОВІСТКИ.

ВАРШАВА „столиця" має відповідь.

З КИЇВЩИНИ пошукую **ЛЮЦЮ ДИРМОНШ**, хто має які відомости прошу повідомити **Nina Pyrek, Mikaszewicze, pow. Łuniniec, Polesie.**

Філія Союзу Українок-Емігранток у Львові оцею дорогою складає свою щиру подяку всім В. П. особам і Товариствам, що своїми датками і участю допомогли в улаштуванні Ялинки для бідних дітей емігрантів в дні 11. І. ц. р. Зокрема: особам і Т-вам: Батьківщина, Дністер, Діло, Земельний Банк, О. Левицька і С-ка, Народня Торговля, Новий Час, Просвіта, Ревізійний Союз, Сільський Господар, Союзний Базар, Фортуна Нова, Центросоюз. 165 1-1

Замісць повідомлень про наше вінчання, яке відбулося дня 7. січня 1937 р. в церкві Пресв. Трійці в Вільшаниці, складаємо на Рідну Школу зол. 10.—. Лікар Володимир і Дарія з Чорних Лазорко. — Зборів в січні 1937. 164

НАУКА

НОВОЧАСНА система крою шиття моделювання гардероби жіночої дитячої, білля „Патрон Експрес" проф Леванського вчить в найкоротшому часі Львів, Сикстуська 21. ІІ. 140 3 1

КУПНО - ПРОДАЖА

ПОНАД 200 ПРЕГАРНИХ ЖІНОЧИХ ПЛАЩІВ продаємо тепер по оказійних цінах. Магазин жіночої конфекції **Й. ПОСАМЕНТ** Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). 145 3—3

ПРОДАЄМО ПУХ, ПІРЯ, готові подушки, всипи, пошевки, білі, колірові, також **КОЦИ, КОВРИ**. „Пежопол" Львів ул. Городецька 6. 149 2-5

ЧИ ВАШ годинник ходить добре? Якщо ні, дайте направити до **ІВАНА ЗЕЛЬТЕНРАЙХА**, Львів, Марійська пл. 5. Прецизійно, солідно, дешево. З провінції присилайте почтою. 3032 21-?

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ЗАМОЖНА ПАННА, на державній посаді, доброї поверховности і душі — шукає відповідної знайомости з інтелігентним мужчиною середніх літ з рівновартними даними. (Першенство вища освіта і забезпечення). Зголошення — „Діло" „Ою". 161 1—4

Не блукай!!! перед купном радієвого апарату напиши до нас.

Радіоапарати останніх моделів 1937 до мережі або батерії можна дістати найдешевше і на догідних умовинах у відомій фірмі

„Polskie Zakłady Radio-Select" WARSZAWA Marszałkowska 147/14.

Приймаємо облігації Позички Народової, Консолідаційної, Інвестиційної по курсі 100 за 100.
16 Катальоги, та умовини висилаємо на домагання даром. 1—4

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АҐЕНТІВ ПОРТРЕТОВИХ на небувалих дотепер умовинах шукає портретове Заведення „Renesans", Kielce, Focha 14. Спеціяльність портрети „Semi-Email" фотографічні новини. Жадати проспектів. Просимо листуватись в польській мові. 128 4 36

ПОТРІБНИЙ добрий організатор для організування ремісничих справ. Письменні зголошення з життєписом, порученнями і умовами винагороди слати до Адміністрації „Діла" під „Організатор". 162 1—3

РІЖНІ

НА КАРНАВАЛ убрання візитові, смокінгові, фракові, випозичає. Ціни низькі. **Коллонтая 10. Тел. 215-37.** 2 9—10

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛОТИХ тривка ондуляція з 6 місячною гарантією. Сальон чесання пань. Сикстуська 8, вхід через браму. 147 2—2

РОБІТНЯ КОВДЕР Кентшинського 4. солідно переробляє і виконує нові. Ціни найнижчі. 16 1—4

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Ляболаторія аналіз
хемічних, бактеріольоґічних і серольоґічних
для лікарської діяґностики
б. елев держав. заведення у Варшаві
Д-р Н. ҐЕЛЬБАРД
Львів, Сикстуська 24, І. п. Тел. 279-22

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики
Д-р ФІШЕР
б. довголітній лікар асистент дерматольоґ. клінік у Берліні, Відні та Празі
перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7
ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.
напр. Віденської каварні
Тел. 251-68. Сепаратові жчальні.

ОГОЛОШЕННЯ.

Фортепіяни, піяніна
першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини
Новацький
Львів, Пілсудського 17
2620 20-38 Тел. 235-21.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79
3208

КІР
Львів, Уейського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4. II п.
ПЛЯНИ БУДОВИ
40 8—?

НЕРВОЛЬ
Хеміка д-ра Францоза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти
РЕВМАТИЗМОВІ
больок з причини простуди, пострілові, ісхіясові і ін. — всюди можна дістати.
Виріб і головна продажа
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів, Коперника 1

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
Перфумерії С. Федера
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Кожний покупець дістає ЗАДУРНО гарний дарунок.

РОБІТНЯ кашкетів ріжних фасонів і красок та всяких **ШАПОК КРИМСЬКИХ І БАРАНКОВИХ** по найдешевших цінах
М. БІНШТОК
КРАКІВСЬКА 15 (Народний Дім). Для Кооп. і Союзів відповідний рабат.
3295

Приписові друки і книжки до вжитку часописів
які кожне видавництво мусить підготовити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.
Ціни друків:
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 5 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів, оправлена зол. 2.50
на 960 урядів оправлена зол. 5.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.